

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

HRISTOS SE NAȘTE, MĂRIȚUL

1 DECEMBRIE
1918

Unirea Transilvaniei
cu România -
moment fundamental
în istoria poporului
nostru

Martorii Nașterii

Ca întotdeauna, în preajma Anului Nou, Biserica a rînduit să sărbătorim în chip deosebit și înnoirea lumii prin întruparea pe pămînt a Fiului lui Dumnezeu. Biserica ne cheamă ca prin amintirea Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos, să ne reînnoim și noi sufletește, să ne bucurăm și să ne întărim în credință, în nădejde și în dragoste.

Sfîntul Evanghelist Luca istorisind despre nașterea lui Iisus începe așa: „În zilele acelea a ieșit poruncă de la Cezarul August să se înscrie toată lumea. Inscrierea aceasta a fost întâia de cînd guvernă în Siria Quirinius” (Luca II, 1—2).

Începînd în felul acesta, evanghelistul își dezvăluie intenția anume de a arăta că evenimentul Nașterii s-a petrecut cu adevărat, că nu e inventat, că nu e o legendă. Legende nu precizează niciodată momentul istoric în care s-au petrecut faptele pe care le povestesc. Sfîntul Luca prezintă martorii pentru ceea ce afirmă. Întii de toate precizează timpul nașterii: pe vremea împăratului August, și anume pe cînd se desfășura un recensămînt ordonat de guvernatorul Siriei, Quirinius, reprezentantul local al împăratului. Așadar nașterea lui Iisus poate fi chiar datată. Că împăratul August, cu numele complet Octavianus Augustus, a existat, nu se îndoiește nimeni. Augustus e de fapt un supranume, și înseamnă *Ilustrul, Sacrul*. Se știe că el a domnit între anii 27 — î. d. Hr. și 14 d. Hr. și a fost un împărat bun, pentru că a asigurat imperiului 40 de ani de pace.

Istoricii cunosc de asemenea numele lui *Quirinius*, cu numele complet Publius Sulpicius Quirinius, care a condus Siria ca proconsul în două rînduri, începînd

din anul 10 î. d. Hr., pînă în anul 6—7 d. Hr. Istoricii, printre care romanul Tacit și evreul Iosif Flaviu, știu de asemenea că într-adevăr, pe timpul lui August, s-au efectuat mai multe recensămînte în toate provinciile Imperiului. Tacit spune că împăratul însuși ținea evidența statistică a situației imperiului și aceasta o avea desigur din recensămîntele periodice pe care le ordona.

Din cauza acestui recensămînt Maica Domnului a plecat din Nazaret, oraș în provincia de nord a Palestinei, numită Galileea, spre orașul Betleem, oraș în provin-

(Continuare în pag. a 2-a)

Dr. ANTONIE PLĂMĂDEALĂ
Mitropolitul Ardealului

„Și s-a făcut om” — Gînduri la Nașterea Domnului —

De fiecare dată sărbătoarea Crăciunului ne îmbeie prilejul să medităm la taina mîntuirii neamului omenesc descoperită prin întruparea Fiului lui Dumnezeu. Cuvîntul cel veșnic al lui Dumnezeu, Dumnezeu adevărat, din Dumnezeu adevărat S-a „deșertat” pe Sine și a venit în lume, chip de om luînd, asemenea oamenilor, în afară de păcat.

Evanghelistul Ioan își începe prologul Evangheliei cu arătarea Cuvîntului cel veșnic al lui Dumnezeu și îl încheie cu descoperirea tainei celei din veac ascun-

să a întrupării Logosului: „Cuvîntul trup s-a făcut și s-a sălășluit între noi și am văzut slava Lui, slavă ca a Unuia-Născut din Tatăl, plin de har și de adevăr” (Ioan 1, 14).

Așadar Cel ce vine în istorie, între oameni și cu oamenii, Iisus Hristos este în același timp Dumnezeu și om, nici numai Dumnezeu, nici numai om. Ceî ce L-au privit numai ca Dumnezeu, sau

(Continuare în pag. a 2-a)

† VASILE
Episcopul Oradiei

La 1 decembrie 1984 s-au împlinit 66 de ani de la unirea Transilvaniei cu România, eveniment de cea mai mare însemnătate în viața și istoria poporului nostru, care marchează desăvîrșirea statului național unitar român. Cu acest prilej, se cuvine să evocăm împrejurările și acțiunile care au condus la împlinirea dezideratului multiseclar al românilor din totdeauna.

În conștiința poporului român, data de 1 decembrie 1918 și Alba Iulia — locul unde acesta și-a hotărît singur soarta pentru vece, sînt dăltuite adînc. Pentru noi, ele sînt sinonime cu împlinirea celui mai măreț ideal, a celui mai luminos vis, care din timpuri imemorabile a fost treaz în mîntea și inima întregului neam — unitatea politică, aspirație pentru care veacuri de-a rîndul nenumărate generații de înaintași au luptat și s-au jertfit.

Masele populare și militanții care, în 1918, au reușit să înfăptuiască, prin voința, hotărîrea, bărbăția și tenacitatea lor, statul nostru național unitar, au deschis calea spre închegarea și afirmarea națiunii române, spre zilele luminoase pe care le trăim.

Declanșarea primului război mondial, în vara anului 1914, a constituit o crîncenă și singeroasă înfruntare între marile puteri imperialiste. Războiul a grăbit cursul evenimentelor, a zguduit puternic rînduielele vechi, ascuțind la maximum contradicțiile sociale și naționale, determinînd un puternic val al luptei popoarelor pentru eliberare socială și națională. Conflagrația a ridicat și în fața poporului român probleme de însemnătate majoră pentru însăși soarta națiunii. În momentul iz-

(Continuare în pag. a 3-a)

Pr. Ioan Ardelean

„La Steaua care a răsărit...”

„Am văzut la Răsărit steaua
Lui și am venit să I ne închinăm...” (Matei 2, 2)

Cerul înstelat a impresionat totdeauna pe om. Mai ales omul credincios este sensibil la contemplarea lumii stelare: lună, soare, stele. Credința că „atîtea stele sînt pe cer cîți oameni”, că „tot omul are o stea”, că steaua aceleia este mai frumoasă care „nu e om păcătos” obvine des în folclorul românesc, ca și convingerea că atunci „cînd cade o stea, moare un om”, iar „cînd se naște cineva, se ivește o nouă stea, pe bolta înstelată a cerului”.

Ideea este luată din Sfînta Scriptură, unde corpul stelelor este imaginea puterilor mai presus de fire, care stăpînesc lumea și rînduie destinul omului. Nimic nu e atît de mult cîntat, de Crăciun, ca „steaua prevestitoare”. Fondul colindelor pe această temă este biblic. Stele personificate întîlnim în cele mai vechi

(Continuare în pag. a 3-a)

Pr. prof. Nicolae Neaga

Acatist pentru Țară

Bucură-te Țara munților de aur
Pintecu-ți ascunde nestemat tezaur.
Bucură-te țară cu iconostase
Cu miros de smîrnă și cu parastase.

Bucură-te Țară, busuic pe grindă
Pițării pe neaună și la geam colindă.
Suferințe, lacrimi, sînge și înfrîngeră...
Mănăstiri și schituri, lumînări și ingeri.

Bucură-te Țară, colț frumos de rai
Ce-ai născut pe lîncu ne-nfricatul Crai
Ce ai pus pe Horea — frunte — peste moți
Ferecat în lanțuri și zdrobit de roți.

Bucură-te Țară milostivă, blîndă,
Că azi nu-ți mai scrie nimenea osîndă.
Moartă e pajura, mort și împăratul
L-a învins opinca, cînd sosi veleatul!

Bucură-te Țara pravilelor drepte
Ce-ai urcat spre slavă patruzeci de trepte.
Curcubeul păcii-ți flutură în zare...
Viitoru-ți crește din Oaș la Mare.

Bucură-te Țara marelui Neculce
Că pe lume nu e grai mai sînt și dulce.
Ne-am născut în tine, ca să te slăvim
Și vrem tot în tine să ne hodînim!

Pr. Traian Rusu-Șirianu

Harul Betleemului

„Mare este taina creștinătății. Dumnezeu
S-a arătat în trup...” (Tim. 3, 16)

Taina creștinătății, Taina înomenirii Mîntuitorului Hristos, o sărbătorim în fiecare an, de aceea cerul și pămîntul tresaltă de bucurie în noaptea sfîntă a Nașterii Pruncului Iisus, iar îngerii binevestesc păstorilor bucuria care va fi la tot poporul: „Că vi s-a născut azi Mîntuitor, care este Hristos Domnul” (Luca 2, 10—11) în peștera săracă din Betleemul Iudeii.

În această noapte sfîntă pe treptele nevăzute ale văzduhului, glasurile puterilor cerești intonează cîntări de preamărire a Celui Preaînalt: „Slavă întru cei de sus, lui Dumnezeu și pe pămînt pace, între oameni bunăvoire” (Luca 2, 14).

În această noapte sfîntă, de aproape două mii de ani, oamenii sînt cuprinși de fiorii de taină ai venirii lui Dumnezeu pe pămînt prin nașterea Pruncului Iisus în Betleem, care pune început ridicării omului la demnitatea de fiu al lui Dumnezeu.

Sărbătoarea Nașterii Domnului ne prilejuieste an de an adîncirea trăirii învățături Bisericii noastre despre Întruparea Mîntuitorului, prilej din care desprindem semnificația marelui praznic de azi.

(Continuare în pag. a 4-a)

† EMILIAN
Episcop al Alba Iuliei

Alba Iulia, cetate de nădejdi și izbînzii românești

Se împlinesc curînd 200 de ani de cînd își sfîrșeau viața frînti cu roata, martirii luptei pentru libertate și dreptate socială, Nicola Ursu zis Horea și împreună luptător cu el Ion Oargă numit Cloșca. Era la Alba Iulia, în ziua de 28 februarie a anului 1785. Din dispoziția autorităților habsburgice, fuseseră aduși aici cîte 3 țărani bătrîni și alți 3 tineri din 419 sate ca să ia parte la acel trist spectacol, ca astfel să ducă vestea morții neînfricaților eroi în satele lor, nu numai celor ce erau în viață, ci să ră-

(Continuare în pag. a 4-a)

† LUCIAN FĂGĂRAȘANUL
Episcop-vicar

Martorii Nașterii

(Continuare din pag. 1)

cia de sud, numită Iudeea. De ce acolo? Pentru că de acolo i se trăgea neamul, — era din neamul lui David cu obârșia în Betleem — și fiecare trebuia să se înscrie la locul de baștină. Până în zilele noastre recensămintele trebuie să-l găsească pe fiecare la locul unde are Buletinul de identitate.

Așadar, după stabilirea timpului, evanghelistul stabilește locul Nașterii. Iar locul, orașul Betleem, există până astăzi, așa că nu se poate spune că evanghelistul ar fi inventat acest nume.

Cei dintii care au luat cunoștință despre această Naștere care se petrecea într-un staul, în marginea orașului, din pricina lipsei de locuri pe la hanuri, au fost cei ce se aflau în preajmă: păstorii. Nimic mai firesc.

Evanghelistul Matei relatează și el, ca și Evanghelistul Luca, că Nașterea lui Iisus s-a petrecut în Betleemul Iudeii. Are și el aceeași grijă ca și Sf. Luca: să precizeze și timpul. Sf. Matei nu-i însemnează însă pe stăpînitorii romani ai vremii, ocupanții ai Țării Sfinte, ci pe stăpînitorul locului, pe regele autohton, zicînd: „In zilele regelui Irod”. Informația completează cit se poate de bine datele oferite de celălalt evanghelist, Luca: regele Irod cel Mare a domnit într-adevăr în aceeași vreme, în timpul împăratului August, între anii 37—4 î. d. Hr., deci chiar în timpul în care se arată că s-a născut Iisus, cunoscut fiind că în secolul al VI-lea Dionisie Exiguul a greșit cronologia „de la Hristos” cu cinci ani.

Tot evanghelistul Matei povestește în continuare cum au sosit la Betleem niște magi din răsărit, care, conduși de o stea, au venit să se închine noului născut, în care vedeau un rege deosebit, un trimis al cerului. El, fiind de alte neamuri și religii, nu știa de Mesia. Dar iată că Acesta li s-a descoperit și lor. Era un semn că Mintuitorul venea pentru toate neamurile, că misiunea Sa era universală.

Cine puteau fi acești magi? Au existat ei cu adevărat? Atît istoricii vechi, Herodot, Xenofon și Strabon, cît și cei mai vechi Părinți ai Bisericii ca Sf. Iustin și Tertulian, atestă existența lor chiar cu acest nume. Ei erau înțelepți persani, babiloneni sau arabi, care se ocupau cu studierea cerului, a mișcării stelelor, poate preoți, poate regi locali. Se știe că la Sippar, lângă vechiul Babilon, exista chiar o școală astronomică. Numele lor ne este cunoscut numai din tradiție: Melchior, Baltazar și Gaspar.

Mulți astronomi moderni au întreprins cercetări pentru a afla dacă în trecut, în vremea Nașterii Domnului au fost semnalate comete sau stele deosebite, în mișcare, în sensul celei despre care vorbește evanghelistul Matei. S-a descoperit astfel la Sippar — de care am pomenit mai înainte — o tăbliță de lut, care ținea pe atunci loc de hîrtie — pe care este semnalată în scris, cam în vremea nașterii Mintuitorului, apariția unei astfel de stele, observată în mișcare vreme de cinci luni, timp în care magii ar fi putut ajunge la Ierusalim, din orice parte a Răsăritului ar fi venit (v. H. Matei, *Enigmele terrei*, II, București, 1983, p. 122—124).

Dar magii ajunși la Ierusalim — spune tot Sf. Matei — din nepricepere au acceptat o întîlnire cu regele Irod, pe care l-au informat despre stea și despre scopul venirii lor acolo: *Nașterea unui Prunc minunat*. Irod i-a rugat să-L caute, iar apoi să vină să-l informeze dacă, și unde L-au găsit, cu gândul ascuns de a-L pierde pe Prunc. Vedea în El un posibil pretendent la tron și se gîndea să-L piardă. Magii L-au găsit, I s-au închinat, dar nu s-au mai întors pe la Irod, fiind înștiințați despre intențiile lui.

Despre aceste intenții au fost înștiințați și bătrînul Iosif și Maica Domnului, și au fugit cu Pruncul în Egipt, ca să-l scape o vreme de urmărirea lui Irod. Dintru-și seama că planurile i-au fost date peste cap, Irod „s-a miniat foarte tare și a trimis ostași în Betleem, și în ținutul acela săucidă pe toți pruncii de la 2 ani în jos, după vremea ce ațlase de la magi” (Matei II, 16).

A fost *uciderea pruncilor* un fapt istoric? S-a întîmplat într-adevăr așa cum spune evanghelistul? Se știe ceva, din altă sursă decît din Evanghelie, despre *uciderea pruncilor*? Se știe. Istoricul latin Macrobius vorbind despre domnia împăratului August, deci despre împăratul pe vremea căruia s-a născut Iisus, spune că acesta s-a supărat foarte cînd a auzit că Irod a poruncit *uciderea pruncilor* sub doi ani — *intra binatum*. (Tot la H. Matei, *op. cit.*, p. 123). Iată, prin urmare, o dovadă istorică independentă de textul Evangheliei, și din cu totul altă arie geografică și culturală.

De altfel, toți istoricii profani care s-au ocupat de domnia lui Irod, îl arată ca pe un mare tiran. Cele mai importante și mai exacte informații despre dînsul le avem chiar de la un istoric evreu contemporan, Iosif Flavius. Irod, arată el, era de neam străin, idumeu, și ocupase tronul țării sfinte prin uzurpare. Era mai prieten cu ocupanții romani, decît cu poporul iudeu pe care îl guvernă. A ucis în dreapta și în stînga fără nici un scrupul, pînă și pe unii membri ai familiei sale: și-a ucis soția, Mariamne și pe mama acesteia, Alexandra; a ucis pe fratele soției sale, Aristobul, în vîrstă de 17 ani, și-a ucis doi cumnați: Iosif și Castobar; în sfîrșit și-a ucis trei din propriii săi fii: Alexandru, Aristobul și Antipater. Pe acesta din urmă cu cinci zile înainte de a muri el însuși. Un document al vremii spune că împăratul August auzind și despre această ultimă crimă, ar fi exclamat: „E mai bine să fii porcul lui Irod decît fiul lui”, aceasta fiindcă evreii, nemîncînd carne de porc nu sacrificau porcii. (*Melius est Herodis porcum esse quam filium*). De pe patul de moarte a ordonat surorii sale Salomeea ca, în ziua în care va muri el, să fie ucisă pe hipodromul de la Ierihon 500 de fruntași ai iudeilor, pentru că poporul să nu se bucure de moartea sa, ci plîngîndu-i pe aceia, să se lase impresia că supușii îl plîng pe el! Un istoric evreu modern, Joseph Klausner, caracterizează domnia lui Irod ca fiind un „fluviu de sînge”: „Irod s-a suit pe tron ca o vulpe, a domnit ca un tigr și a murit ca un cîine”, spune Klausner. (*Jésus de Nazareth*, Paris, 1933, p. 216). Nu e de mirare deci că numele de Irod a rămas peste veacuri sinonim cu răgăș.

Nu se poate spune deci că evanghelistul ar fi inventat istoria cu *uciderea pruncilor*. Ea s-a petrecut în realitate și evanghelistul a notat-o ca atare.

Fuga în Egipt, acest refugiu la care a fost obligat Fiul lui Dumnezeu îndată după intrupare, a luat sfîrșit numai după moartea lui Irod. În legătură cu întoarcerea „în pămîntul lui Israel”, evanghelistul Matei ne mai dă o știre: că Dreptul Iosif și Fecioara Maria nu s-au putut întoarce în Iudeea, deoarece aici domnea Arhelau, fiul lui Irod.

A existat Arhelau? Se știe nu numai că a existat, ci și cum a fost: un criminal ca și tatăl său. Cînd a voit să ocupe tronul tatălui său, a omorît peste trei mii de cetățeni, bănuți a fi împotrivă lui. A mers la Roma să fie confirmat, dar împăratul August nu i-a mai dat titlul de rege, ci un titlu mai mic, de etnarh (Emil Schürer, *The History of the Jewish People in the Age of Jesus Christ*, Edinburg, I, 1973, p. 331).

Iată cum istoria confirmă temerile Dreptului Iosif și ale Fecioarei Maria de a se întoarce din Egipt în Iudeea. Cei trei s-au întors la Nazaret, în Galileea, pe altă cale,ocolind Iudeea.

Dar *martorii Nașterii* sînt, înaintea oricui, evangheliștii și toți autorii Noului Testament, ale căror cărți sînt prin excelență și cărți istorice, deși nu au fost scrise cu această intenție. Ele s-au vrut cărți despre istoria mintuirii, despre Mintuitorul ca Fiul al lui Dumnezeu, despre învățătura Sa, despre minunile Sale, și despre îndatoririle credincioșilor de a-I urma învățătura și a dobîndi astfel Împărăția cerurilor, adică a se mîntui. Dar iată că ei au însemnat totuși și împrejurările

istorice în care s-au petrecut evenimentele legate de intruparea Fiului lui Dumnezeu, și au făcut aceasta tocmai pentru a arăta că toate s-au petrecut întocmai, în locuri și timpuri precise, cu martori și cu mărturii la îndemîna oricui.

Iată cum, din Sfintele Evanghelii știm cînd și cum s-a petrecut evenimentul cel mai mare din istoria lumii: *Intruparea lui Dumnezeu pe pămînt*. Acestor martori ar trebui să le mai adăugăm însă și pe cei care au anunțat profetic acest eveniment, din adînc de Vechi Testament. Cînd știm că Iisus s-a născut în Betleem, că a avut loc cu acest prilej o *ucidere a pruncilor*, că a trăit în Nazaret, că s-a născut în chip supranatural, dintr-o Fecioară, că a avut loc fuga în Egipt, nu mai putem privi fără interes și cu îndoială, profețiile care au prevestit din vreme că toate acestea se vor petrece exact așa, chiar cu arătarea locurilor: Betleem, Nazaret, Egipt.

Sfîntul Matei, mai ales, e copleșit de felul cum s-au împlinit profețiile și dă, în Evanghelia sa, textele din Vechiul Testament, din prorocul Isaia, din Miheia, din Daniil și din Psalmii, toți viețuitorii cu sute de ani înainte de nașterea Domnului. Noul Testament îl împlinește astfel și îl completează pe cel Vechi. Împlinirile ne dau convingerea că toate au fost rînduite de Dumnezeu să se petreacă așa. Dacă profețiile s-au împlinit, înseamnă că totul a fost gîndit dinainte de Dumnezeu, așa cum a promis, și împlinirea lor e o garanție pentru noi că întreaga Scriptură se va împlini, că întreaga ei învățătură este adevărată și dumnezeiască.

Să ne reinnoim deci credința în Dumnezeu, și să întîmpinăm Nașterea Domnului cu bucuria pe care ne-o poate da această vizită cerească, menită să ne aducă „lumina cunoștinței”, să ni-L descoperă pe Dumnezeu, voia și învățăturile Sale. Nașterea Domnului să ne echilibreze după toate îndoielile, să ne liniștească după toate disperările, să ne lumineze după ce mintea obosind în căutări de sens, cade în întuneric. Nașterea Domnului să ne încredințeze despre victoria luminii, a binelui, a ordinii și a dragostei. Nașterea Domnului să ne înnoiască și să ne întărească în hotărîrea de a trăi frumos, de a munci, de a ne dăruia unii altora, de a fi generoși, de a ne sacrifica pentru aproapele, de a dori pacea și buna înțelegere între oameni și popoare. Căci cel dintîi mesaj ceresc trimis de Dumnezeu prin ingeri, în noaptea Nașterii, acesta a fost: „*Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pămînt pace, întru oameni bună învoire*” (Luca II, 14).

Nașterea Domnului ne readuce în suflete frumusețea și puritatea copilăriei și acele simțămînte care, trăite atunci, lasă urme de neuitat de-a lungul întregii vieți. Simțim cum reîntîmăm de fiecare dată cînd, din an în an, Iisus redevine copil și pornește ca de la început pe drumul vieții pămîntești, luîndu-ne cu El. Renaștem odată cu El, și creștem împreună cu El. Redevenim curăț și buni, ca și Sfîntul Copil dumnezeiesc, intrupat tocmai pentru aceasta: ca să ne redea starea de puritate și să ne facă mai buni, să ne spună că e posibil să ne regăsim și după ce ne-am pierdut, că e posibil să ne curățim și după ce ne-am întinat în păcate, că e posibil să sperăm mîntuirea și după ce ni se pare că am pierdut orice speranță; că și re-nașterea noastră e posibilă.

Să primim drept aceea, cu suflete deschise și pline de bucurie vestea Nașterii Domnului.

Să primim pe cel dintîi și Sfînt colindător sosit din înălțimi de cer, dintre ingeri și astre, și să-L lăsăm să ne cînte colindul sfînt, în vorbe și în melodii cerești, și să ne transmită *Mesajul* pe care Treimea cea sfîntă și nedespărțită, ni l-a destinat ca unora ce sîntem în grija permanentă a Celui ce ne-a zidit.

„Și s-a făcut om”...

(Continuare din pag. 1)

numai ca om au fost socotiți de către Biserica eretică.

Înainte de intruparea Fiului lui Dumnezeu nu putea fi vorba de o apropiere între Dumnezeu și oameni. Legea și profeții au anunțat voia și poruncile lui Dumnezeu, dar n-au făcut o comuniune interioară între om și Dumnezeu. Căci, oricît de mari au fost profeții, au fost totuși ca niște munți alcătuiți din materie perisabilă. Au fost doar niște oameni excepționali care au ascultat de porunca lui Dumnezeu. Cu drept cuvînt se întreabă în durerea lui Iov: „*Nu este Dumnezeu oare ca și mine ca să-i răspund... Nu este între noi un al treilea, care pune mîna sa peste noi doi?*” (Iov 9, 32—33).

Legea și profeții făceau cunoscută voia lui Dumnezeu, dar nu-l puteau mîntui pe om. Oricît de mare era autoritatea profeților și puterea legii nu se poate vorbi de un rol mintuitor. Lipsea al treilea care să pună mîna peste ei, care să fie și om și Dumnezeu. Acesta este Iisus Hristos. În El se întîlnește Dumnezeu cu omul, în El se înlătură obstacolul dintre cer și pămînt, în El Dumnezeu se face om și omul primește puterea de a se uni cu Dumnezeu. În El umanitatea și dumnezeirea se unesc într-o armonie desăvîrșită în persoana a doua a Sfintei Treimi. Pe El îl putem numi Mintuitor numai dacă credem și mărturisim că este și Dumnezeu și om.

Dacă despărțim dumnezeirea de umanitatea Lui, atunci El rămîne ca un necunoscut, străin de viața oamenilor, un Dumnezeu neputincios, surd la suferințele oamenilor. O inimă de piatră, lipsită de iubire.

De asemenea, dacă credem și mărturisim că Iisus Hristos este numai om, chiar dacă socotim că El este cel mai înțelept, cel mai învățat, așa precum adeseori este pus în comparație cu înțelepții lumii sau puternicii popoarelor, nu poate fi un Mintuitor. Acest nume se poate atribui lui Hristos numai fiindcă este și om și Dumnezeu și Fiul Omului și Fiul lui Dumnezeu, „un nume mai presus de orice nume” cum spune Sf. Ap. Pavel (Efes. 1, 21).

Comparația care se face adeseori între Hristos și înțelepții lumii vechi este neconcludentă, eronată.

E o încercare de a-L cunoaște pe Hristos în limitele umanului, dar El este Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat. „În Iisus Hristos toate manifestările dumnezeiești se vădesc prin mișcări ale naturii omenești și cele omenești sînt încercate de elementul dumnezeiesc” (Prof. D. Stăniloae: Iisus Hristos, restaurarea omului, p. 8).

El „pătinea dumnezeiește, căci suferea de bună voie și săvîrșea minuni omenești” precum spune Sf. Maxim Mărturisitorul. De aceea limitele omeneșului nu L-au putut cuprinde și în El s-a văzut „slava lui Dumnezeu, ca a Unuia Născut din Tatăl, plin de har și de adevăr” (Ioan 1, 14).

În icoana Nașterii Domnului, pruncul Iisus ne apare ca toți pruncii, cu firea lor firavă, fragilă, cu lumina ochilor vioae. El „creștea și se întărea cu duhul” ca orice om (Luca 2, 40). Mai apoi îl vedem „om adevărat” la Iordan. A trăit ca toți oamenii, muncind și rugîndu-se. A flămînzit, a însetat, n-a avut unde să-și plece capul, a fost batjocorit și răstîgnit. Nimeni nu poate tăgădui umanitatea sa. Dar nimeni nu poate reduce persoana lui Iisus numai la firea și voința lui omenească.

El este și Dumnezeu intrupat, Dumnezeu care s-a făcut om, care a trăit între oameni ca Dumnezeu, a vorbit „ca nimeni altul pînă la El” și a făcut minuni dumnezeiești. Numai El a putut spune: „Cine mă va vădi de păcat”. Fiindcă n-a avut păcat a putut fi Mintuitor care să poarte păcatele oamenilor, să le răstignească pe cruce, să-i scape pe oameni de osînda păcatului care este moartea.

Cu toate condițiile umile în care s-a săvîrșit nașterea Sa, (peștera, ieslea, frigul și sărăcia) a venit ca „Cel plin de dar” în fața căruia s-au închinat păstorii

ca unui Mintuitor, magii I-au adus daruri ca unui împărat și ingerii I-au cîntat ca unui Dumnezeu care aduce pace pe pămînt: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pămînt pace, între oameni bunăvoire”.

Intruparea Fiului lui Dumnezeu nu este o lucrare numai dumnezeiască nici numai omenească. Este o lucrare, o cooperare dintre Dumnezeu și om. Ingerul Gavriil a vestit pe Fecioara Maria, zicîndu-i: „Duhul Sfînt se va pogori peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea și Sfîntul care se va naște din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema” (Luca I, 35).

La auzul acestor cuvinte, Fecioara Maria „s-a cutremurat” nepricepînd vestirea tainei, însă deschizînd gura a zis: „Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvîntul tău” (Luca I, 38). Cooperarea omului cu Dumnezeu stă la începutul Intrupării, a mintuirii.

Pînă cînd Fecioara nu a spus: „Fie Mie după cuvîntul Tău” harul nu a venit asupra ei. Pînă cînd Iisus nu a spus în grădina Gethimani: „Facă-se voia Ta, nu precum voiesc Eu ci precum Tu voiești”, iubirea lui Dumnezeu nu s-a desăvîrșit prin jertvă. Pînă cînd noi nu vom potrive voia noastră cu voia lui Dumnezeu, pînă cînd nu dăm acordul și răspunsul afirmativ la lucrarea mintuirii pînă atunci sîntem străini și nu beneficiem de acest dumnezeiesc dar. Rostim zilnic în rugăciunea Domnească: „Facă-se voia Ta” dar aceasta înseamnă acordul și voința noastră de a colabora cu Dumnezeu la mîntuirea noastră.

Este drept că Apostolul Pavel spune că „mîntuirea ni s-a dat în dar” (Efes. 2, 5—8). Neamul omeneșc nu făcuse ceva vrednic ca să fie mîntuit. El nu ascultase pînă atunci de Dumnezeu pe care nici nu-L cunoștea și nu avea vreun merit ca să fie mîntuit.

Dar, odată adus acest izvor al mintuirii în lume, împărțîndu-se din el stă în datorია omului, care trebuie să caute și să dobîndească prin strădanie mîntuirea.

Dumnezeu nu ne mîntuie fără consimțămîntul nostru. Mîntuirea nu este un act de declarație din partea lui Dumnezeu, ci unul de colaborare între om și Dumnezeu. Dumnezeu nu declară pe unii mîntuiți iar pe alții osîndiți.

Mîntuirea nu este o lucrare unilaterală din partea lui Dumnezeu, nici numai un rezultat al voinței și puterii omului, ci este o lucrare, divîn-umană, un rod al întîlnirii harului dumnezeiesc cu credința și faptele bune ale omului. Dobîndirea mîntuirii nu este ceva geometric, nu se poate limita de unde începe lucrarea lui Dumnezeu și de unde lucrarea omenească. Între aceste două lucrări ca și în persoana Mintuitorului este o cooperare, o întrepătrundere. Harul nu poate mîntui fără voința omului, dar nici voința acestuia fără ajutorul lui Dumnezeu, după cum a spus însuși Iisus: „Fără de Mine nu puteți face nimic” (Ioan 15, 5).

Păzînd „hotarele legii” și răspunzînd chemării lui Dumnezeu spre mîntuire sîntem chemați să ne străduim mereu spre ținta desăvîrșirii noastre.

Din această strădanie se naște răspunderea noastră în fața lui Dumnezeu și a oamenilor. Dumnezeu ne-a dat viața, ne-a dat și libertatea. Fiul lui Dumnezeu a venit în lume ca noi să avem viață, să avem viață veșnică în Dumnezeu, a venit să ne slobozească din robia păcatului. El a venit să ne ajute să ne împlinim întreita dorință a sufletului: dorința de a trăi, de a trăi mai bine și dorința de a fi nemuritori.

Iisus Hristos a venit în lume ca să ajute oamenilor să-și poată împlini această dorință, să trăiască o viață curată și demnă, să înainteze pe drumul desăvîrșirii și să aibă viață veșnică.

Crăciunul este sărbătoarea care ne deschide și ne îmбие să mergem pe acest drum. Hristos ne cheamă. El s-a făcut om. Aceasta este marea bucurie și negrăită vestire a Crăciunului. El s-a făcut om ca să ne ajute să ne îndumnezeim, să trăim o viață nouă în lumina harului adus de El.

Unirea Transilvaniei cu România . . .

(Continuare din pag. 1)

bucnirii războiului, un mare număr de români trăiau încă în afara granițelor statului și o serie de teritorii românești se aflau sub ocupație străină. Lupta pentru unitate națională a atras toate clasele sociale și forțele politice, atât din vechea Românie, cât și din provinciile subjugate.

Țara noastră a luat parte la război fără ca scopurile ei să coincidă cu cele ale marilor puteri imperialiste. Românii nu urmăreau cucerirea și anexarea unor teritorii străine, ci împlinirea dezideratului lor de secole, eliberarea provinciilor aflate sub ocupație străină și unirea acestora cu patria-mamă.

Voința de unire a poporului nostru este demonstrată de uriașele manifestații ce au avut loc în toți anii războiului, de zecile de mii de ardeleni și bucovineni refugiați în țara liberă, și dintre care peste 24.000 s-au înrolat în armată, cărora li s-au adăugat alți peste 15.000 de voluntari proveniți din rândurile foștilor prizonieri români în Rusia, de sprijinul larg al maselor populare. Credința în apropierea momentului eliberării și al unirii tuturor românilor a fost la fel de puternică și în timpul evenimentelor dramatice din ultimele luni ale anului 1916 și 1917, când două treimi din teritoriul României era cucerit de armatele inamice. În acele momente deosebit de grele pentru țară, fiii națiunii din toate provinciile românești au desfășurat o puternică mișcare de rezistență împotriva cuceritorilor. Eroismul popular a atins punctul culminant în timpul marilor bătălii din vara anului 1917. În tranșeele de la Mărăști, Mărășești și Oituz au luptat eroic, umăr la umăr, și au sîngerat muntenii, moldovenii, ardelenii, bănățenii și bucovinenii, stăvilind nenumăratele atacuri dușmane.

Victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie a dat un nou și puternic avânt popoarelor în lupta pentru realizarea aspirațiilor de libertate și progres, pentru înlăturarea jugului străin. Ideile proclamate de Revoluția din Octombrie cu privire la egalitatea și suveranitatea popoarelor, dreptul la autodeterminare și formarea de state independente, desființarea tuturor privilegiilor și a îngrădirilor naționale au fost însușite cu entuziasm de popoarele care gemeau sub jugul asupririi Imperiului habsburgic.

Intensificarea luptelor de eliberare națională, înfringerile militare, pierderile uriașe suferite de Puterile Centrale pe fronturile de luptă au reprezentat factori puternici în accelerarea destrămării Austro-Ungariei.

În contextul general al luptei românilor din provinciile aflate sub dominație străină, Proclamația soldaților transilvăneni din armata austro-ungară, prizonieri în Rusia, adoptată la Darnița, la 16 aprilie 1917, exprimă lapidar dorința de unire a românilor de pe străvechea vatră strămoșească. „Astăzi — spuneau ei — când noi, românii, ca și celelalte neamuri subjugate, ne-am convins definitiv că nouă, ca români, nu ne mai este posibilă existența în cadrele statului austro-ungar și în întreaga noastră ființă etnică și politică formăm un trup unic și nedespărțit cu toate celelalte părți constitutive ale națiunii române, cerem cu voință nestrămutată încorporarea noastră în România liberă, pentru a forma împreună cu Ea, un singur Stat Național Românesc, pe care îl vom zidi pe bazele celei mai înaintate democrații. Credem ferm că între viitoarele state fericite, naționale și democratice, va fi și România tuturor românilor”.

În împrejurările concret istorice create de desfășurarea evenimentelor în anul 1918, destrămarea monarhiei austro-ungare nu mai putea fi evitată. Lupta maselor populare și a popoarelor asuprite pentru drepturi sociale și naționale au imprimat acestui proces legic, istoricește inevitabil, un ritm rapid. La începutul anului are loc o grevă generală în Imperiul habsburgic, care a cuprins principalele centre. Cu acel

prilej, sute de mii de muncitori din Viena, Budapesta, Praga, au cerut încetarea războiului și încheierea păcii, dreptul popoarelor la autodeterminare.

Congresul naționalităților, întrunit la Roma în 10—12 aprilie 1918, la care au luat parte reprezentanții cehilor, sîrbilor, polonezilor și românilor, a adoptat hotărâri privitoare la: dreptul fiecărei națiuni de a se constitui ca stat independent sau de a se uni cu statul său național, declararea Austro-Ungariei ca principal obstacol în realizarea drepturilor popoarelor asuprite, hotărârea de a lupta în comun împotriva monarhiei austro-ungare.

Numeroasele manifestații ce au avut loc pe parcursul anului 1918, participarea și solidaritatea poporului cu acțiunile inițiate de asociațiile cultural-politice atât în țară, cât și în străinătate, exprimau dorința vie și nestrămutată de unire a întregii națiuni române într-un singur stat.

Lupta poporului român pentru libertate se încadrează în mișcarea generală a popoarelor pentru autodeterminare națională și înlăturarea dominației străine. Ea a avut un caracter larg, burghez-democratic, mobilizându-i la acțiune pe țărani, muncitori, intelectuali și celelalte forțe sociale și politice. Astfel, pentru unirea tuturor forțelor naționale, în condițiile luptei naționalităților asuprite din Imperiul austro-ungar, la 24 septembrie 1918 se desfășoară ședința Comitetului Executiv al Partidului Național Român din Transilvania, unde se hotărăște reluarea contactelor cu social-democrații români. A doua zi, animat de aceleași idealuri, Comitetul Central al Secției Române a Partidului Social-Democrat a adoptat o hotărâre asemănătoare. Ca urmare, reprezentanții cele două partide ale românilor din Transilvania s-au întrunit și, la 6 octombrie, au hotărât să acționeze în comun, în scopul realizării unirii cu frații de dincolo de Carpați.

La 12 octombrie are loc la Oradea o nouă ședință a Comitetului Executiv al P.N.R., în cadrul căreia s-a adoptat textul declarației: Pentru emanciparea definitivă a neamului românesc din aceste provincii. La 18 octombrie, Alexandru Vaida, după ce fusese amintit de trei ori de către președintele Parlamentului ungar, a prezentat această declarație în forum legislativ de la Budapesta.

„Comitetul Executiv al Partidului Național Român din Ardeal și Ungaria — se arată în documentul amintit — ca organ politic al națiunii române din Ardeal și Ungaria, constată că urmările războiului îndreptătesc pretențiunile de veacuri ale națiunii române la deplina libertate națională. Pe temeiul dreptului firesc, că fiecare națiune poate dispune, hotărî liber de soarta ei, un drept care este acum recunoscut și de către guvernul ungar prin propunerea de armistițiu a monarhiei, națiunea română din Ardeal și Ungaria dorește acum să se folosească de acest drept și reclamă și pentru ea dreptul, ca liberă de orice înrîurire străină, să hotărască singură așezarea ei printre națiunile libere, precum și stabilirea legăturii de coordonare a ei cu celelalte națiuni libere. Organul național al națiunii române din Ungaria și Ardeal nu recunoaște îndreptățirea acestui parlament și acestui guvern să se considere ca reprezentante ale națiunii române, ca să poată reprezenta la Congresul general de pace interesele națiunii române din Ungaria și Ardeal — căci apărarea intereselor ei, națiunea română o poate încredința numai unor factori designați de propria ei Adunare Națională. Afară de organele delegate de Adunarea Națională sau alese din mijlocul său (...), nimeni nu poate fi îndreptățit să trateze și să hotărască în treburi care se raportă la situația politică a națiunii române. Toate deciziile și învoielile care s-ar lua și s-ar face fără aprobarea acestor organe, le declarăm nule și fără valoare”. În încheierea declarației, ca răspuns la vociferările, intreruperile și zgomotele din sală, deputatul Vaida spunea: „Să fiți încredințați de faptul că nu persoana mea ... vorbește prin

mine, ci întreaga naționalitate română, și că în aceste momente istorice fiecare român simte deopotrivă și fiecare inimă românească este pătrunsă de aceste sentimente și speranțe pe care le-am exprimat aici”.

Declarația de autodeterminare a constituit momentul istoric fundamental pentru poporul român, în lupta pentru desăvîrșirea unității sale politice și de stat. Document de mare importanță programatică și practică, Declarația de la Oradea a stat la baza acțiunilor desfășurate în perioada următoare de românii ce locuiau în provinciile ocupate de imperiul austro-ungar. Elaborată în numele poporului și corespunzând intereselor sale majore, ea a fost primită cu entuziasm de românii de pe ambele versante ale Carpaților.

Acțiunile revoluționare desfășurate de românii ardeleni și bucovineni în țară și peste hotare, au contribuit în mod decisiv la grăbirea procesului de înlăturare a regimului despot și agresiv, la sfărîmarea cătușelor asupririi naționale în Austro-Ungaria.

La 14 octombrie 1918, Consiliul Socialist din Praga dă semnalul grevei generale, iar la 23 octombrie începe răscoala armatelor croate de la Fiume. Un regiment croat pătrunde în cazarma honvezilor unguri, îi dezarmează și ocupă orașul. Aici se constituie sfaturi ale marinarilor, care cer ca flota să fie predată statului național. Evenimentele revoluționare de la Praga au dus la proclamarea, la 28 octombrie, a Republicii Cehoslovace Independente. Polonezii, la rîndul lor, constituie, la 28 octombrie, o Comisie de lichidare, cu sediul la Cracovia, anunțînd unirea Galiciei cu Statul polonez, creat la 8 octombrie 1918. În aceeași perioadă au loc demonstrații de masă la Zagreb și în alte orașe sud-slave, cu care ocazie se cerea proclamarea independenței.

La 29 octombrie, Consiliul Național Croat, întrunit la Zagreb, proclamă unirea și independența croaților, sîrbilor și slovenilor din Imperiul austro-ungar. La 24 noiembrie, Consiliul Național Croat hotărăște unirea cu Serbia, care se alăturase și ea Muntenegrului. La 1 decembrie 1918 s-a proclamat unirea sud-slavilor, luînd ființă statul sîrbo-croato-sloven care, în 1929, avea să primească denumirea de Iugoslavia.

Revoluția înainta cu pași repezi, nimicînd din temelie învechita închisoare a popoarelor. Destrămarea Imperiului austro-ungar s-a repercutat și asupra națiunilor, dominante. La Viena se declanșează greva generală, la 28 octombrie. Muncitorii și soldații manifestă pe străzi, cerînd pace și înlăturarea monarhiei. Peste două zile, la Viena a fost convocată Adunarea națională provizorie, care, la 12 noiembrie, a proclamat Republica Austria. La Budapesta, în 25 octombrie, a luat ființă Consiliul Național Maghiar; la 31 octombrie se formează un guvern alcătuit din reprezentanții Consiliului Național Maghiar, iar la 16 noiembrie este proclamată Republica Ungară Independentă.

În acest cadru se desfășoară și lupta românilor pentru libertate și unitate națională. La 31 octombrie 1918 ia ființă Consiliul Național Român Central, la Budapesta, alcătuit din 6 membri ai P.N.R. și 6 social-democrați, sub președinția avocatului dr. Ștefan Cicio Pop. Peste trei zile acest organ se mută la Arad. Începînd cu aceeași dată în Transilvania și Banat au fost alungate vechile autorități și s-au creat consilii și gărzi naționale la comune, plăși și județe, care vor prelua puterea pe plan local.

În ultima decadă a lunii s-au organizat adunări pe cercuri electorale pentru alegerea delegaților pentru Marea Adunare Națională și s-au ținut întruniri în toate așezările rurale și urbane, unde a fost subscris de către toți locuitorii români majori documentul intitulat „Hotărîrea noastră”, privind unirea Transilvaniei cu patria-mamă. După o intensă pregătire, s-a întrunit Marea Adunare Națională, la 1 decembrie 1918, la Alba Iulia, forum, care, îndeplinind voința de nestrămutat a tuturor românilor, a hotărît unirea Transilvaniei cu România.

Păstor, la Betleem, cu oile sale

Colindele, cîntecele noastre de leagăn

Unii își inchipuie că aceste minunate datini de sărbători, între care sînt și colindele, sînt pentru copii. Dar, deși într-o vreme din viață, fiecare dorim să fim mai mari, să fim bărbați, după această vreme, adică după ce trece timpul copilăriei, tuturor ne pare rău după copilărie. Omul nu vrea să știe că a îmbătrînit, nu vrea să creadă și nici să i se spună că e bătrîn. Toți trăim în suflet cu dorul anilor frumoși și curați ai nevinovatei copilării.

Clipa în care am căzut în primul păcat, clipa în care am pierdut nevinovăția copilăriei, este pentru noi asemenea cu clipa în care Adam a fost alungat din rai. Nostalgia copilăriei o purtăm în suflet, fiecare, de aceea, ne sînt așa de dragi colindele și micii colindători.

Privindu-i pe ei, ne vedem și pe noi iarăși copii. Ascultînd colindele, ne aducem aminte de cîntecele pe care ni le cînta mama cînd eram mici și ne adormea în cîntece de leagăn.

Copilul care adoarme în cîntecul duos al mamei, crește mai sănătos, mai deștept, mai frumos. Sufletul acestui copil este mai bun, mai luminos. Viața lui este mai dreaptă, mai nobilă, mai umană, gîndurile lui nu vor fi niciodată sălbătice.

Cîntecul de leagăn, cum se spune, a format întotdeauna frumoase caractere.

Din aceste cîntece de leagăn fac parte și colindele, mai ales frumoasele noastre colinde românești.

Ele, colindele, ne mai amintesc și de clipele duiioase în care Maica Domnului, după ce L-a născut pe Iisus Hristos, în peștera rece din Betleem, L-a mîngîiat.

În lumea ostilă și păcătoasă în care s-a născut Fiul lui Dumnezeu, în lumea în care El, Domnul și Dumnezeu nostru, intru-pîndu-se, a venit pentru că, după cum zice evanghelistul: „Întru ale Sale a venit, dar ai Săi nu L-au primit (In. 1, 11), în această lume deci, rece și străină, în care Fiul lui Dumnezeu a venit, singur! Maica Domnului cu cîntecul, cu vorba, cu mila, cu dragostea, cu duișoia ei de mamă L-a mîngîiat, L-a făcut să se simtă în siguranță și fericit.

Crimpele din bucuria pe care Iisus a simțit-o în cuvîntul de mîngîiere al Maicii Sale, le simțim și noi an de an, în dulcele cîntec al colindelor, care ne fac mai buni, mai drepti, mai înțelegători, mai curați, mai feriți.

† IUSTINIAN MARAMUREȘANUL
Episcop-vicar

„La Steaua care a răsărit . . .”

(Continuare din pag. 1)

scrieri ale Sfintei Scripturi. În Cartea Facerii (37, 9) se descrie un vis pe care l-a avut Iosif și în care „soarele și luna și unsprezece stele se închinau mie”.

„Soarele” din vis este tatăl lui Iosif, „luna” este mama, iar cele unsprezece stele reprezintă pe cei unsprezece frați ai lui Iosif.

Iacob, tatăl lui Iosif, vede în vis prevestirea unei înălțări a lui Iosif deasupra întregii familii. Tatăl nu cutează a se pronunța în public, dar își fixează bine în memorie visul. Frații lui Iosif, de asemenea, interpretează simbolic visul și încep să se teme de stăpînirea lui Iosif asupra lor.

Stelele ca imagine a mulțimii sînt prezente adesea în vorbirea biblică. Ne gîndim la făgăduința făcută lui Avraam, cuprinsă în vorbele: „voi înmulți pe urmașii tăi ca stelele cerului, ca nisipul mării...” (22, 17). Simbolismul acesta obvine, pe lîngă alții, și la Daniel 12, 3, unde oamenii virtuozii sînt tot atîtea „stele strălucitoare”.

O stea minunată este cea pe care o găsim descrisă, profetic, în Numeri 24, 17. Sînt celebrele cuvînte: „Îl văd, însă nu acum, îl privesc dar nu este aproape. O stea va răsări din Iacob și va zdrobi tîmplele Moabului și pe fiii lui Set îi va doborî la pămînt”.

Evenimentul descris aici aparține viitorului îndepărtat. Steaua de aici este imaginea unui om de seamă, a unei personalități, domnitor, sau împărat, după cum rezultă din ansamblul textului. El este un viteaz temut căruia nimem nu-i poate sta împotrivă. Autorul inspirat străbate timpurile pînă departe în epoca aceleia care se va naște ca descendent al lui Iacob, din fecioara Maria.

El este acela după a cărui stea s-au orientat Mații, care sosind la Ierusalim întrebă: „Unde este Nounăscutul, căci am văzut steaua Lui la răsărit” (Mt. 2, 2). Tilcuitorul Evangheliei, după Sf.

Matei, profesorul Dr. Vasile Gheorghiu, susține că astronomul Kepler afirmase că o stea extraordinară a fost vizibilă în regiunea Betleemului, în timpul nașterii lui Hristos, apoi a dispărut pe orizontul Palestinei. Scriitorul bisericesc Origen referindu-se la această stea spune că „steaua a apărut deasupra locului unde s-a născut Pruncul Iisus și apoi nu s-a mai văzut, întocmai ca Duhul Sfînt, care s-a arătat, în chip de porumbel, apoi nu s-a mai văzut”. Origen s-a exprimat atît de categoric zicînd: „De nimic nu vorbește profetul acela atît de mult ca despre Hristos, pe care-l vedea la plînirea vremii cînd Dumnezeu a trimis pe Fiul”. Și mai spune Origen: „Steaua din Numeri este un indiciu pentru caracterul dumnezeiesc al Fiului” (Com. la Numeri, Migne P.G. 12, 717).

Poate că Origen a avut în vedere și pe Sfîntul Apostol Ioan, care în Apocalipsă, 22, 16, numește pe Hristos „Stea strălucitoare”.

Pentru cei care cred în caracterul inspirat al scrisului biblic nu e nici o dificultate a admite structura profetică a textului și a vedea în Steaua din Numeri, Răsăritul cel de „Sus”, cum îi zice Luca 1, 78, pe Hristos, Fiul Mariei. Astfel „cea mai luminoasă stea, cea „cu slavă mare” este steaua despre care colindul, celor ce umblă cu steaua, ne spune:

„Steaua lui Hristos
Strălucete prea frumos...
Steaua sus răsare,
Ca o taină mare,
Steaua strălucete
Și lumii vestește...”

Stele se ivesc și pier, se nasc și mor, dar steaua lui Hristos strălucete necontenit în inimile credincioșilor „ca o făclie care luminează în loc întunecos” (II Petru 1, 19), pe cei ce șed în „umbra morții și îndreptează picioarele noastre pe calea păcii” (Lc. 1, 79).

Harul Betleemului

(Continuare din pag. 1)

Scopul Întrupării, după credința noastră, îl constituie izbăvirea omului din osînda păcatului strămoșesc și a morții veșnice.

Dumnezeu n-a voit ca omul, coroană a creaturilor să piară în moarte, ci El a făgăduit omului căzut un izbăvitor care să-l restaureze, să-l readucă în starea cea dintîi (Fac. 3, 15).

Credincios făgăduinței Sale, Dumnezeu în marea Sa iubire de oameni, a ales din mijlocul lumii păgîne un popor în sinul căruia să pregătească mîntuirea neamului omenesc, și anume poporul evreu.

Pînă la „plinirea vremii”, Dumnezeu a pregătit prin patriarhi, profeti și Legea dată lui Moisi, Întruparea Mîntuitorului lumii.

Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos, pe care au trăit-o în nădejde și în care s-au săvîrșit dreptii Vechiului Testament, este evenimentul de culme din viața omenirii, care împarte în două istoria lumii, de aceea și numărul anilor se socotesc „de la Hristos”.

Prin Întruparea Fiului lui Dumnezeu se face începătura mîntuirii lumii, se împlinesc, în Pruncului înfășat în ieslea săracă a Betleemului, profețiile Vechiului Testament.

Odată cu Nașterea lui Hristos-Emanuel, care se tilcuiește „cu noi este Dumnezeu”, începe lucrarea înnoirii firii noastre omenești prin Întruparea Lui din Fecioara Maria, în afară de păcat. „Pacea cu Dumnezeu, unirea oamenilor între ei și nevinovăția de la început”, așa cum ne spun cîntările bisericesti, sînt daruri sfînte de mare preț pe care ni le aduce Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos. Dar supremul bun prin care culminează iubirea lui Dumnezeu față de neamul omenesc, este restaurarea noastră, reasezarea în comuniunea de iubire cu Dumnezeu prin care devenim din nou fii ai Părintelui Ceresc.

Nașterea lui Iisus Hristos, sau Praznicul Crăciunului — cum îl mai spunem —, ne-o actualizează Biserica prin slujbele sale sfînte în fiecare an, cînd rozează în sufletele noastre fiorii plinirii „tainei celei din veac ascunsă și de îngeri neștiută” și ne poartă cu ochii minții spre locurile sfînte, spre ieslea în care s-a născut Pruncul Sfînt. Călătorim și noi cu magii călăuziți de steaua credinței și aducem în rugăciune darurile inimilor curate, Celui care e chipul dumnezeiesc al omului și icoana omenescă a lui Dumnezeu.

Dar Nașterea Pruncului Sfînt Iisus ne-o face cunoscută minunatele noastre colinde, nestemate ale spiritualității poporului nostru, care ne evocă, atîtea frumoase tradiții și obiceiuri legate de farmecul copilăriei și în viersul cărora vedem aievea icoana minunată a Întrupării așa cum se

cîntă de către colindători în noaptea sfîntă: „Astăzi S-a născut Hristos / Mesia chip luminos / Lăudați și cîntați / Și vă bucurați”!

Pruncul Iisus „mitel și-nfășețel / în scutec de bumbăcel”, Care S-a întrupat „pentru noi și pentru a noastră mîntuire”, ne cere să-i gătim o iesle în camera sufletului nostru, în curăția inimii noastre, pentru ca, avîndu-L în noi, să înnoim firea noastră, să ne curățim cugetele și să ne împărtășim de îndumnezeirea prin har pe care a adus-o lumii în dar, spre împăcarea omului cu Dumnezeu.

Și totuși... dacă privim în largul vieții, al lumii, ni se strînge inima de durere cînd ne gîndim că „Soarele Dreptății”, „Răsăritul cel de sus”, a bătut la poarta tuturor inimilor, a revărsat peste toți „lumina cunoștinței”, dar unele inimi au rămas împietrite și multe uși ale sufletului nu i s-au deschis, multe cugete au rămas încrîncenate în nepăsare, ură și dușmănie față de semenii, pentru ei mesajul dumnezeiesc al Nașterii din Betleem, de „pace și bunăvoie” între oameni, neavînd nici un ecou.

Pentru aceste cugete, împietrite de puterea răului și a morții, care stăpînesc cea mai distrugătoare armă de suprimare a vieții grăiește cu reproș Sf. Ev. Ioan cînd spune: „Întru ale Sale a venit, dar ai Săi nu L-au primit” (In. 1, 11).

Biserica continuatoare în timp a lucrării lui Iisus Hristos în lume prin învățătura sa se regăsește în conștiința misiunii sale, amintind tuturor și lumii întregi că nimeni nu are dreptul să distrugă viața omului, făptură a lui Dumnezeu, care S-a întrupat pentru ca „lumea viață să aibă și din belșug să aibă”. Hristos S-a întrupat pentru mîntuirea din robia păcatului și a morții a tuturor oamenilor, nu pentru moartea unora sau a altora, căci Dumnezeu este un Dumnezeu „al celor vii, nu al celor morți” (Mt. 22, 32).

În aceste momente cînd mesajul de pace este adus în lume de ingerii lui Dumnezeu, peste peștera staulului din Betleem, Biserica ridică glasul ei întru apărarea zidirii lui Dumnezeu, pentru schimbarea săbiilor în fiare de plug (Is. 2, 4), pentru triumful rațiunii, pentru salvarea fiilor lui Dumnezeu, și a omenirii întregi de la pieire.

Din puterea lui Hristos, Care revarsă iubirea Sa nemăsurată asupra omului, să facem ca dorința de pace a lumii întregi să devină realitatea zilelor noastre.

Steaua Nașterii Pruncului Iisus, care a călăuzit pe magi, să ne călăuzească și pașii noștri pe drumul bune învoiri și înțelegeri pentru ca astfel să păstrăm unitatea Duhului întru legătura păcii” (Ef. 4, 3).

Ardealul în conștiința românilor

— La 66 de ani de la Marea Unire (1918) —

De-a lungul secolelor, toate generațiile de români au avut mereu trează conștiința că Ardealul, care este inima Daciei Felix, în care ne-am plămădit ființa etnică din simbioza daco-romană, la a-dăpostul Carpaților care ne sînt „șira spinării” a fost și va rămîne de-a pururi pămînt românesc. Adevărul acesta l-au mărturisit elitele noastre intelectuale: cărturarii, poeții și eroii de arme naționali, barzii care au cîntat frumusețea plaiurilor sale și visteria datinilor cu care ne-a învrednicit Hristos-Dumnezeu — în care credem de la nașterea noastră ca popor. Șirul acestor lucruri la orizontul invierii noastre este imens și coboară în adîncuri de milenii. Din rîndul lor amintim cițiva:

Astfel marele patriot, istoric și revoluționar, Nicolae Bălcescu, zice: „Pe culmea cea mai înaltă a munților Carpați se întinde Ardealul, o țară mîndră și binecuvîntată între toate țările semănate de Domnul pe pămînt. Ea seamănă a fi un măr și imens palat unde sînt așezate și adunate cu măiestrie toate frumusețile naturale ce împodobesc celelalte ținuturi ale Europei. Ori încotro te-ai uita vezi (...) tabloul cel mai încîntător care farmecă vederea: stînci prăpăstioase, munți uriași ale căror vîrfuri mîngîie norii, păduri întinse, lunci înverzite, livezi mirositoare, văi răcoroase, apă ce curge printre cîmpiile înflorite, piraie repezi, care mugind groaznic se prăvălesc în cataracte amețitoare, stînci de piatră care plac vederii și te înspăimîntă totdeauna”.

Renunțul om politic, Nicolae Filipescu, în anul neutralității României, 1915, spunea: „Ce este Regatul român fără Ardeal? O absurditate geografică. O fișie de pămînt întortochiată și frîntă în semicerc. Arătați această figură

schilodită unui copil și întrebați-l: ce-i lipsește României? Cu mina lui, el va trage linia care umple cercul... În granițele actuale (ale vechiului regat n.n.), sîntem o țară fără viitor. Spre a împlini aici rolul european ne trebuie bastionul ce domină această porțiune. De aceea să mergem către cetatea naturală a Ardealului, către Acropola românismului. Aici e centrul, aici e inima românismului. Aici într-un palat fermecat, zidit ca în povești, în vreuna din peșterile Carpaților s-a adăpostit conștiința de neam. Din acești munți țînesc izvoarele riurilor noastre ce cară spre șesul dunărean, în undele lor suspinurile fraților”.

Pentru marele istoric al neamului românesc, Nicolae Iorga, Ardealul a făcut parte dintotdeauna din trupul românesc. În același an al neutralității, 1915, el afirmă cu vigoare, clar și categoric: „Sîntem un singur trup tot acest neam. Granițe, da, peste carnea noastră, apăsîndu-o fără a o tăia; dar granițe în sufletele noastre, niciodată”. După el neamul românesc este la fel cu un pom în mijlocul livezii omenirii care are rădăcinile și ramurile întinse și la vecini. Seva acestui pom este trecutul neamului. Din roadele lui s-au înfructat și alții, dar trebuie să vină vremea ca să se mute gardul și dreptul asupra roadelor lui să fie numai ale poporului român”.

În viziunea marelui patriot și om politic care a fost Nicolae Titulescu, Ardealul are o semnificație excepțională. În discursurile prin care pregătea intrarea României în războiul pentru întregirea neamului, ținute în multe orașe ale țării, în 1915, el sublinia cu dragoste fierbinte: „România nu poate fi întreagă fără Ardeal. România nu poate fi mare fără jertfă! Ardealul este lea-

gănul care i-a ocrotit (României n.n.) copilăria, e școala care i-a făcut neamul, e farmecul care i-a susținut viața. Ardealul e știința care aprinde energia... Ardealul e românismul în restrîns, e întărirea care depărtează vrăjmașul, e viața care cheamă viața... Pentru Ardeal nu-i viață care să nu se stingă cu plăcere, pentru Ardeal nu-i sforțare care să nu se ofere de la sine, pentru Ardeal totul se schimbă, totul se înrumosează, pînă și moartea se schimbă, încetează de a fi hidoasă, devine atrăgătoare.

Într-alt discurs al său, N. Titulescu i-a dedicat Ardealului cele mai înflăcărâte sentimente și înaltă conștiință patriotică, zîcînd: „Ardealul nu e numai inima României politice — priviți harta! — dar e și inima României geografice!”

Pornind de la aceste reale constatări, pentru Titulescu Unirea Ardealului cu Patria-Mamă era problemă acută și urgentă. La Ploiești în vara anului 1915, el declara solemn: „Nu se poate ca ceea ce a conceput mîntea românească, ceea ce a simțit inima românească, să nu poată înfăptui energia românească”.

Oarecum pe un portativ superior se situează conștiința militantă a marelui patriot trubadur, profesorul ardelean Onisifor Ghi-bu, ale cărei simțiri fierbinți se revărsau tumultuos. Pentru el Ardealul era „țara făgăduinței. Pe plaiurile tale — zice el — s-a zămislit neamul nostru; din cuprinsul tău au pornit dascăli descălecători de țară; din școlile tale au plecat redeșteptătorii neamului nostru întreg! Sinul tău ascunde nu numai rămășițele martirilor Horea și Iancu, ci și pe ale celui mai viteaz domn român,

(Continuare în pag. a 5-a)

Pr. Simion Radu

Alba Iulia, cetate de nădejdi și izbînzi românești

(Continuare din pag. 1)

mină în amintirea urmașilor, ca nimeni din urgisitul neam al „valahilor” să nu mai îndrăznească să ceară dreptul la viață, ei, urmașii dacilor și ai românilor, elementul care a viețuit neîntrerupt pe meleagurile Transilvaniei și a constituit aici întotdeauna elementul majoritar, să nu pretindă să fie socotiți egali în drepturi cu cele trei „națiuni” privilegiate ale Transilvaniei. Și totuși, lucrurile nu s-au petrecut după dorința celor ce stăpîneau atunci soarta țării.

Se spunea, în primele veacuri creștine, că singele creștinilor care au primit cununa muceniei în timpul împăraților romani prigoniți este o adevărată „sămînță” din care vor odrăsi noi mărturisitori ai credinței creștine. Așa a fost cazul și cu martirii neamului românesc frînți cu roata la Alba Iulia acum două veacuri. Amintirea lor a rămas peste veacuri și a constituit pentru generațiile viitoare un permanent imbold la lupta pentru obținerea de drepturi politice, sociale și religioase. Iar Alba Iulia a rămas de-a pururi un simbol al eroismului românesc de totdeauna, un simbol al unității noastre de stat.

Străvechiul Apulum, centru economic, militar și politic al dacilor, devenit Apulum, în vremea romanilor, care-l transformă în colonie, ridicîndu-i prestigiul politic, economic și cultural, va avea un rol tot atît de important și în viața românilor.

După părerea multor cercetători, aici a fost centrul unui voievodat încă de prin secolele IX—X; mai tîrziu, după 1541, orașul devine capitala principatului Transilvaniei, după ce de mai înainte era sediul Mitropoliei ortodoxe românești. Importanța orașului sporește apoi în anii 1599—1601, cînd aici și-a stabilit Mihai Viteazul capitala celor trei țări românești reunite sub sceptrul său. Tot aici, vrednicul mitropolit Simion Ștefan a tipărit — pentru

prima oară în românește — Noul Testament din anul 1648, cu cea impresionantă predoslovie, în care făcea un vibrant apel către românii de pretutindeni de a avea o limbă unitară, lăsînd să se întrevadă gîndul său de a avea cu timpul și o țară unitară.

Tot aici, la Alba Iulia, au părăsit marii ierarhi apărători ai credinței ortodoxe, Ilie Iorest și Sava Brancovici în acel sbuciumat veac al XVII-lea, veacul marilor confruntări prozelitiste, în timpul cărora cei doi vlădici au plătit cu viața lupta lor dîrză pentru a-și păstra turma duhovnicească în credința ortodoxă strămoșească. Peste mai bine de un veac, tot aici își sfîrșeau viața pentru neam cei doi martiri, de care am pomenit, iar cu cîteva zile înainte, tovarășul lor de suferință, Gheorghe Marcu Crișan își pusese singur capăt zilelor.

După 70 de ani, în 1852, tot aici a fost întemnițat un alt mare erou al neamului românesc, „Craul munților”, Avram Iancu, odrăslit de aceeași Munți Apuseni, în care izbucnise revoluția de la 1784 și cea condusă de el însuși în 1848.

Oraș al suferinței românești, Alba Iulia trebuia să devină odată și un simbol al ridicării neamului nostru, al valorificării virtuților sale strămoșești. În a doua jumătate a veacului trecut, s-au ținut aici două adunări generale ale Astei, una în 1866, condusă de marele mitropolit Andrei Șaguna la care au participat numeroși cărturari români, între care și un tînar de 16 ani, neștiut atunci de nimeni, dar care va constitui mai tîrziu o glorie a culturii românești — Mihai Eminescu. A doua adunare se va ține în 1886.

Dar Alba Iulia își va atinge apogeul gloriei sale abia la 1 Decembrie 1918, cînd prin hotărîrea celor 1228 delegați oficiali și prin aclamațiile ieșite din piepturile celor peste o sută de mii de români prezenți acolo, s-a hotărît unirea pentru totdeauna a

Transilvaniei cu Patria-mamă, cu România de la sud și răsărit de Carpați. Se incununa lupta de veacuri a poporului nostru pentru libertate națională, dreptate socială și unitate statală. Orașul suferințelor de altă dată devenea orașul redeșteptării românilor de pretutindeni, călăuziți de duhul marilor eroi al cărora nume se leagă de acest oraș. Decebal, Traian, Mihai Viteazul, Simion Ștefan, Ilie Iorest, Sava Brancovici, Horia, Cloșca și Crișan, Avram Iancu și atîția alții. Peste 30 de ani același oraș avea să devină un simbol al unității noastre bisericesti, prin actul de la 21 octombrie 1948, cînd se pecetluiește o nouă unitate, întregirea Bisericii strămoșești din Transilvania.

Au trecut două veacuri de la martiriul conducătorilor revoluției țărănești din 1784. Jertfa vieții lor și a miilor de țărani și chiar preoți care au murit în luptă, ori au pierit din ordinul proprietarilor de pămînt după înăbușirea mișcării, n-a fost uitată de urmașii lor. Dovadă sînt multele cercetări istorice făcute asupra acelei mișcări, începînd cu Nicolae Densușianu și pînă la acad. David Prodan, acad. Ștefan Pascu sau alți cercetători de prestigiu din zilele noastre, prin romanele, poemele, poeziile, mai nou operele muzicale și filmele care le-au fost închinare, prin instituțiile culturale sau de alt gen care le poartă numele.

S-a spus că poporul român știe să-și cîntească eroii și așa este. Dar adevărata cînstire a înaintașilor nu se face numai pe calea scrisului ori a vorbei, ci se face mai ales prin fapte. De aceea, poporul român — urmaș al eroilor pomeniți mai sus — azi liber și stăpîn pe destinele sale, își cîntecă vrednicii înaintași prin omestia sa tradițională, prin conviețuirea pașnică cu cei de alte neamuri, prin muncă neobosită pentru înflorirea Patriei și pentru creșterea prestigiului ei în lume.

Centenar VASILE VOICULESCU

Împlinindu-se — în anul acesta — 100 de ani de la nașterea talentatului poet și prozator Vasile Voiculescu, posteritatea recunoșcătoare îi cinstește memoria printr-o evocare pioasă a personalității sale literare. Dar, el a strălucit nu numai prin creațiile sale literare, ci și ca om, în accepția desăvârșită a cuvântului, îndeosebi prin apostolatul medical, de aceea nu greșesc cei-l situează între „doctorii fără de arginți”. Criticul Șerban Cioculescu l-a caracterizat ca pe „omul rămas aproape de pământ, ape și cer”. Într-adevăr, Vasile Voiculescu e un poet legat de viața autohtonă, de peisajele pământului românesc și de credințele satului, cu bogate zăcăminte folclorice...

A văzut lumina zilei la Pîrscov, județul Buzău, la 27 noiembrie 1884, din părinții: Vasile Costache Voicu, băcan, și Sultana. Era al șaselea copil din cei șapte copii ai familiei. Tatăl său era descendent dintr-o familie transilvăneană, stabilită în țară. În „Confesiunile” sale, V. Voiculescu, vorbind despre părinții săi, îi înfățișează ca „oameni simpli, pioși, de o credință neabătută, practicanți, fără habotnicie ai religiei...”. În casa lor se citea Biblia și alte cărți religioase și rituale împrumutate de la biserică.

Școala primară a urmat-o în satul Pleșcoi și la Buzău; gimnaziul l-a urmat la Buzău, iar liceul la București, isprăvind-l la vârsta de 18 ani, în 1902. Deși avea vocație literară, și-a ales cariera de medic, înscriindu-se la Facultatea de Medicină din București, pe care o terminat-o cu rezultate strălucite.

Apostolatul medical l-a început la țară, ca medic de plasă în județul Gorj, ajungând apoi, din 1915, la Buftea, lângă București. În timpul primului război mondial, s-a refugiat în Moldova, devenind din 1917, șeful spitalului din Birlad. Aici, a frecventat așa numita „Academie birlădeană”, inițiată de poetul G. Tutoveanu și patronată, în vremea aceea, de Al. Vlahuță. Trebuie menționat că, deși era ispitit mereu de chemările tainice ale poeziei, el nu și-a neglijat îndatoririle de medic, n-a făcut din cariera medicală o îndeletnicire obișnuită, ci o misiune sfântă.

După Unire, a profesat în București, unde, pe lângă slujba de medic, s-a făcut cunoscut prin bogata sa activitate publicistică, îndeosebi poetică. Între cele două războaie mondiale, doctorul-poet Vasile Voiculescu, pe lângă colaborarea la publicațiile literare ale vremii, a desfășurat o amplă activitate de difuzare a culturii în masele largi ale poporului, a făcut un adevărat misionarism cultural.

În martie, 1943, obosit și cu sufletul înnegurat de război, s-a pensionat. Vroia ca în anii ce-i mai erau hărăziți de Dumnezeu de aci înainte, „să fie numai cu sine însuși și cu puținii prieteni de încredere, fără obligații profesionale, într-o reculegere și odihnă propice creației literare” (Fl. Popescu: Pe urmele lui V. Voiculescu, București, 1984, p. 218). Cursul vieții doctorului V. Voiculescu s-a modificat radical prin pierderea soției — Maria-Lica —, care i-a fost un puternic suport moral de-a lungul zbuciumatei sale vieți. În urma acestei lămuriri, a devenit un izolat, a căru biografie se va confunda — de aci înainte — cu opera. I-a fost dat însă să mai bea odată paharul amărăciunii, în urma unei sentințe nedrepte, desființată după săvârșirea sa din viață, în timpătatea la 27 aprilie 1963.

Cariera literară și-a început-o de timpuriu. Primele versuri le-a încropit la vârsta de 16 ani, fiind inspirat de tristul destin al lui Eminescu, căruia îi închină o odă. Pe măsura maturizării, stihurile lui V. Voiculescu câștigă în consistență și expresivitate, ele fiind cuprinse în volume apărute la diferite date calendaristice. Astfel: *Poezii* (1916), în care evocă pitorescul locurilor natale; *Din țara zimbrului — Poezii de război* (1918), în care relevă secvențe de pe front, cu vitezii de baladă, cu sacrificii și cu regăsiri; *Pîrgă* (1921), considerat primul volum marcant al poetului. În prima poezie din acest volum: „Pîrgă”,

poetul subliniază tardivitatea carierei sale lirice: „Am fost un pom zăbavnice..., tîrziu am răsarit / Nu m-au cruțat nici grîndini, nici secetă-îndelungă...”. Volumul cuprinde numeroase poezii cu filon religios-creștin. Astfel: Noul Mag, Ca năframa Sfintei Veronica, Ingerul Nădejzii, Sodoma, Din citrele daruri, Dezlegare, În grădina Ghetsimani, Imn muncii, etc...

Cu volumul de poezii: *Poeze cu ingeri* (1927), V. Voiculescu își afirmă mai pregnant originalitatea sa. De altfel volumul a fost premiat de Societatea scriitorilor români, în 1928. Volumul cuprinde frumoase pastele, dar majoritatea poeziilor sînt axate pe ideea sufletului, considerat „ciobanul gîndurilor și stăpînul cuvintelor” (*Coboară cuvintele*). Întorcîndu-se spre interior, poetul descoperă adevărate „peisaje”, iar numirea lor o face cu termeni folosiți pentru natura înconjurătoare. Astfel, sufletul e numit „porumbelul călător al lumii (*Sufletul*); altundeva e numit „Ostrov încins de ape sufletul din mine

/ Mîncat mereu de valuri și bîntuit de vînturi” (*Ostrov încins de ape*). În casa sufletului lumina, soarele și slava intră prin fereastra durerii (*Luminătorul*). Prin durere sufletul e cioplit ca un diamant, ca să refringă lumina cuprinsă în el. Cum grîul moare și învie în lumea pămîntului, tot așa sufletul se va întregi odată „pe alt tărîm” (*Grîu comun*). Sînt semnificative îndeosebi două poezii: *Botezul și Cîna cea de taină*. În prima, sufletul e simbolizat, pe cît de ingenios pe atît de simplu, printr-un rîu ce curge în adîncul ființei noastre, un Iordan spiritual în care Mîntuitorul și-a ales scaldă sacramentală. „Dar, suflute, tu azi ești rîul în care un Fiu Dumnezeu / Va coborî să se boteze și, gol, sălășlui-va-n ape”... În poezia: *Cîna cea de taină*, sufletul e cămara umilă, în care intră Iisus oaspete să cîneze. Și cum poetul nu are măcar „o dramă de piine”, Mîntuitorul îi preface însăși inima în împărtașanie sacră. „Ai rupt-o lesne ca pe o roată ce coaptă spînzura în ram / Și n-am simțit nici durere, așa de bucuros eram, / Apoi, frîngînd-o bucățele, cum nu aveam la cîină soți / M-ai dus la o răscruce și-am împărțit-o-n zori la toți”.

Volumul *Destin* (1933) ne înfățișează un poet legat de viața autohtonă. Într-o limbă plină de vlagă rustică, ni se dau peisaje de țară, teme religioase, tradiționaliste (Iisus în copilărie, Florii, Horeb lăuntric...). Volumul de poezii: *Urcuș* (1937) e deosebit de bogat în realizări originale. Aici, întîlnim tragica opoziție dintre etern și efemer, suflet și trup, viață și moarte. Îndeosebi, poeziile: *Miorița* și *Munte* reflectă acest antagonism. Volumul de poezii: *Intrezăriri* (1940) completează volumul precedent.

Mai are două culegeri-plachete: *Vege* și *Clepsidra*.

Creația lirică a lui V. Voiculescu din timpul războiului și anii următori nu seacă în roade; deși împrejurări ostile și oameni răz-bunători nu l-au cruțat, el n-a depus armele scrisului, ci într-un efort ce nu-și găsește echivalent, a tradus sonetele lui W. Shakespeare. Nemulțumit de felul cum le-a tradus, le-a aruncat în foc și, fără textul original în față, dar în spiritul acestuia, „a compus o serie de 90 de sonete de iubire bimetalică, de o ardență și o perfecție extraordinară. Poetul se depășește pe sine, în această ipostază, căreia i s-a adăugat și o serie de psalmi, de aceeași forță ca și cele argeziene, dar pe un alt registru al conștiinței” (Șerban Cioculescu: Pe urmele lui V. Voiculescu, în România literară, nr. 10/1984).

Ca prozator, V. Voiculescu s-a impus printr-o serie de povestiri (nuvele), cu rădăcini folclorico-magice. (*Capul de zimbru, Ultimul Berevoi, Iubire magică*, ș.a.), precum și printr-un roman: *Zachei-Orbul*, în care e înfățișată tema cunoașterii interioare, spirituale, prin îndreptarea privirii către lăuntricul ființei noastre, după ce toate punctele de observare au fost tăiate. Ne-a lăsat și piese de teatru: *Fata ursului, La pragul minunii, Umbra, De-*

Biserica cu lună din Oradea la 200 de ani

În toamna aceasta s-au împlinit 200 de ani de la punerea pietrii fundamentale a catedralei episcopale din Oradea, cunoscută sub numele de „biserica cu lună” datorită unui glob și unui mecanism, montate în turla bisericii, care arată fazele lunii. Această biserică este și rodul răscoalei lui Horia, Cloșca și Crișan de la 1784, ea cinstindu-i memoria martirului de la Alba Iulia și prin aceea că deasupra catapetesmei este pictat, curînd după vîlvătaia răscoalei, chipul lui Horia.

În cîntea acestui eveniment aniversar, prin grija P.S. Episcop Dr. Vasile Coman la Centrul eparhial de la Oradea, reînnoit total ca și biserica cu lună, s-a organizat un bogat program de festivități, la care a participat și I.P.S. Mitropolit Dr. Antonie Plămădeală al Ardealului, însoțit de la Sibiu de P.C. arhid. prof. C. Voicu, rectorul Institutului Teologic Universitar din Sibiu, P.C. pr. prof. D. Abrudan, prorectorul aceluiași Institut, și P.C. arhid. Gh. Papuc, consilier cultural la Centrul mitropolitan din Sibiu.

Ajuns la Oradea, sîmbătă, 24 XI 1984, d.m., I.P.S. Sa s-a întîlnit cu Consiliul eparhial, după care, însoțit de P.S. Episcop Vasile, a vizitat noua construcție care găzduiește of. protopopesco Oradea și căminul preoțesc, apoi fabrica de luminări, biblioteca, arhiva și muzeul adăpostit la reședința episcopală.

În capela episcopală a avut loc un Te-Deum, după care P.S. Episcop Vasile a rostit un cuvînt de întîmpinare a I.P.S. Mitropolit Antonie, în care a evocat o altă vizită a I.P.S. Sale la Oradea, pe cînd era episcop-vicar patriarhal, prezentînd cîteva din înnoirile de la Centrul eparhial, inclusiv paraclisul în care P.S. Vasile a hirotonit cam jumătate din cei 467 preoți hirotoniți în cei 14 ani de arhierie.

În răspunsul său, I.P.S. Antonie a apreciat înfăptuirile de la Centrul și întreaga Episcopie a Oradei, în continuare insistînd cu deosebire asupra rolului preoțiilor noastre în viața și cultura poporului român, cît și asupra sensului și stadiului la care se află mișcarea ecumenică la ora actuală.

Duminică, 25 noiembrie 1984, în catedrala cu lună s-a săvîrșit Sf. Liturghie arhierescă de către I.P.S. Mitropolit Antonie, P.S. Episcop Vasile al Oradei și P.S. Iustinian Maramureșanul, Episcop-vicar la Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, înconjurat de un mare sobor de preoți și diaconi, între care și reprezen-

tanții Arhiepiscopiei Timișoarei, Episcopiei Aradului și Episcopiei Alba Iuliei.

Erau de față reprezentanți ai Departamentului Cultelor și ai organelor locale ale puterii de stat.

Erau prezenți de asemenea prot. rom.-cat. Dăszkál Stefan consilier, Eszenyei Iuliu, consilier și prot. Nemeti Emeric din partea Episcopiei reformate din Oradea, Deák Ödön, pastor evanghelic S.P., Boda Iosif, pastor unitarian și Dr. Frid Ernest din partea Comunității mozaice locale.

La sfîrșitul Sf. Liturghii, I.P.S. Mitropolit Antonie a hirotonit întru „iconom stavrofor” 14 preoți din Eparhia Oradei.

Rugăciune de pomenire s-a înălțat apoi pentru ctitorii, slujitorii și binefăcătorii bisericii cu lună adormiți întru Domnul.

În continuare a luat cuvîntul P.S. Episcop Vasile, care a vorbit despre semnificația praznicului „evocînd momente mișcătoare din istoria bisericii aniversate și a Eparhiei Oradei. P.S. Sa a subliniat totodată rolul lăcașurilor noastre de cult în viața credincioșilor noștri, zăbovind cu deosebire asupra a ceea ce a însemnat biserica cu lună pentru obștea românilor bihoreni, atît sub raport religios, cît și cultural și național. „Locul și rolul acestei biserici în viața religioasă și culturală a Bihorului — a spus între altele P.S. Sa — este imens și multiplu. Cele mai multe, dacă nu toate, inițiativele și activitățile românești culturale, sociale și politice din sec. XIX au pornit și au fost promovate în Bihor de către membrii de seamă ai comunității acestei biserici”, în partea finală P.S. Sa mulțumind oaspeților prezenți la festivitate, precum și bunilor credincioși

Au luat apoi cuvîntul P.C. prot. rom.-cat. Stefan Dăszkál și d-l pastor reformat Juliu Eszenyei, care au reliefat, între altele, conviețuirea frățească a credincioșilor pe care îi reprezintă cu fiii Bisericii noastre.

În numele Arhiepiscopiei Timișoarei, Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, Episcopiiilor Aradului și Alba Iuliei, a vorbit P.S. Episcop-vicar Iustinian Maramureșanul, care a subliniat semnificația acestui jubileu.

În numele celor hirotesiiți a vorbit în continuare P.C. pr. A. Lupșa, care a slujit peste 40 de ani la biserica cu lună.

A luat apoi cuvîntul I.P.S. Mitropolit Antonie, care a dat citire scrisorii pe care P.F. Părinte Iustin, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, a trimis-o Episcopiei Oradei cu prilejul acestui praznic aniversar,

În continuare, I.P.S. Sa a rostit o amplă și vibrantă cuvîntare, în care a adus în atenție pagini mai puțin cunoscute din istoria străveche, religioasă și națională a românilor bihoreni, unde, a subliniat I.P.S. Sa, „în mod sigur au existat, din cele mai vechi timpuri, forme de viață bisericăscă organizată”, credința ortodoxă, Biserica ortodoxă fiind o constantă permanentă de-a lungul istoriei poporului nostru; ea „a existat permanent, a durat prin secole, nu s-a desființat niciodată”, cu tot fluxul și refluxul de forme politice care s-au perindat în spațiul vetei noastre străbune.

I.P.S. Mitropolit Antonie a sprijinit însă aceste afirmații și cu o seamă de foarte semnificative mărturii istorice, autohtone și străine, privitoare la viețuirea românilor pe aceste meleaguri și la Legea noastră străbună, citind nume de voievozi în părțile Bihorului, specificînd urme de organizare bisericăscă etc., aducînd totodată în atenție luptele și suferințele fiilor acestor meleaguri pentru a-și menține identitatea și credința strămoșească, cît și mișcările care au avut loc pentru emancipare socială.

I.P.S. Sa a vorbit de asemenea despre spiritul ecumenic și frătesc de astăzi, făcînd tuturor urări de sănătate și pace.

Către seara aceleiași zile, oaspeții au vizitat colecția muzeală a bisericii cu lună, unde se păstrează și pictura originală cu chipul lui Horia. În biserica cu lună a avut loc apoi un foarte reușit concert de muzică bisericăscă, susținut de corul catedralei, dirijat de P.C. pr. Tr. Codilă.

La sfîrșitul concertului a luat cuvîntul P.S. Episcop Vasile care, între altele, a făcut o prezentare a corului înființat în 1875, precum și I.P.S. Mitropolit Antonie, care, după ce a felicitat corul și a reliefat prodigioasa activitate a P.S. Episcop Vasile al Oradei, a adus în atenție, între altele, rolul misionar al corurilor și în general al muzicii noastre vocale bisericăști.

Prilejuate de bicentenarul catedralei episcopale din Oradea, festivitățile de la Centrul eparhial orădean s-au constituit totodată și într-o manifestare de dragoste și cinstire a Întîistătătorului Mitropoliei Ardealului și P.S. Episcop Vasile al Oradei, care cu adevărat și-a pus pecetea priceperii, rivnei și hărniciei pe viața Episcopiei Oradei pe care, rugăm pe Părintele ceresc, să-i ajute s-o conducă spre noi și binecuvîntate împliniri.

Arhid. Gh. Papuc

Ardealul în conștiința românilor

(Continuare din pag. a 4-a)

ucis mișește... la Turda. Atîtea locuri din cuprinsul tău ne sînt sfinte sufletului nostru: Făgăraș, Selimbăr, Blaj, Alba Iulia, Mîrăslău, Ciceu, Cetatea de Balta și atîtea altele, pe unde ne-am dus Crucea ca pe Calvar și pe unde ne-a plîmbat vitejia mîndră strămoșească”.

Tot pe atît de cald și luminos grăește marele scriitor Liviu Rebreanu. „Pentru noi, zice el, Transilvania nu poate exista decît întregă, trup din trupul nostru (...). Pentru noi, ea înseamnă tot: trecut, prezent și viitor — sau neființă. Noi n-am venit aici de nicăieri; ne-am plămădit, ne-am născut și am crescut din pămîntul ardelean. De mii de ani, milioane și milioane de români au asudat muncind, au sîngerat luptînd și au murit amestecîndu-și singele cu țărîna, pretutîndeni în pămîntul străvechi, încît toate vîile și dealurile și toți munții sînt îmbibați cu sînge românesc, iar pașii trecătorului calcă numai pe pămînt amestecat cu pulbere de trupuri românești...”

În această atmosferă de înaltă conștiință și trăire românească, idealul Unirii românilor creștea și se adîncea prin educație în inimile tuturor și mimic nu-l mai putea opri din drumul realizării lui.

Focul idealului Unirii, aprins cu tărie pe Cîmpia Libertății la 15 mai 1848, a mistuit toate răutățile

și piedicile dușmanilor la Marea Adunare națională de pe Cîmpia română de la Alba Iulia 1 dec. 1918. Dar el mocnea în conștiința poporului român, în limba, credința și toată tradiția sa bimilenară, a conducătorilor săi, voievozi ziditori de eroică istorie națională, Mircea, Ștefan și Mihai, Horia Cloșca și Crișan, eroilor de la Plevna, Oituz, Mărăști și Mărășești, a marilor noștri cărturari și oameni politici și a smeriților preoți ai Bisericii strămoșești.

Adevărul acesta îl accentuează clar și categoric Președintele Țării, Domnul Nicolae Ceaușescu, zicînd: „Unirea a fost incununa-re victorioasă a luptei seculare duse de cele mai înaintate forțe ale poporului român din Moldova, Muntenia și Transilvania, de cărturarii și marii gînditori ai neamului, a activității desfășurate de elementele revoluționare, de militanții socialiști, a aspirațiilor și voinței întregului popor român”.

La acest nou popas aniversar al zilei de 1 Decembrie 1918 să ne angajăm ca în unitatea de cuget și voință să facem tot mai strălucitoare, mai puternică și mai înfloritoare România socialistă, iar poporului nostru iubitor de pace, promotor de cultură și progres, pentru binele și fericirea întregii omeniri, dăruim toată iubirea noastră.

În urma decesului Prea Sfințitului Episcop Iosif, la 9 iunie 1984, postul de episcop al Episcopiei Rîmnicului și Argeșului a rămas vacant.

De asemenea, s-a vacantat și postul de episcop al Aradului, Ienopolei și Hălmașului, în urma trecerii la cele veșnice a P.S. Episcop Visarion Aștileanu, în data de 6 august 1984.

În vederea ocupării acestor scaune vladicești, în conformitate cu art. 130 din Statutul pentru Organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericitul Părinte Patriarh Dr. Iustin Moisescu a convocat Colegiul Electoral Bisericesc.

Lucrările Colegiului Electoral Bisericesc s-au desfășurat în ziua de Duminică 30 septembrie 1984. Au fost prezenți: Domnul Ion Cumpănașu, Președintele Departamentului Cultelor și Domnul Virgil Teodorescu, Vicepreședinte al Marii Adunări Naționale.

Deschizând lucrările, Prea Fericitul Părinte Patriarh a rostit o cuvântare, spunând între altele: „Deplin conștienți de rostul înaltei ierarhii în viața noastră ortodoxă, după matură chibzuință să purcedem așadar la rânduirea în scaunele episcopale văduvite de cirmuitori, a celor mai vrednici slujitori, care să poarte în minile lor solia credinței noastre ortodoxe, stăpîniți arătându-se de rivna noastră ortodoxă, de rivna Casei Domnului și de dragostea de poporul nostru, luptători pentru pace și slujitori ai binelui față de tot omul.

Să alegem episcopi care știu să meargă în pas cu vremea, buni cunoscători ai realităților materiale, spirituale și sociale ale lumii de astăzi, ale țării noastre, ale Eparhiilor pe care sînt chemați să le păstorească.

Ceea ce trebuie să cerem noi de la noii cirmuitori de Eparhii ca și de la cei în funcțiune este, după cuvîntul Apostolului Pavel „Să-și facă din plin slujba lor”.

După ce s-a dispus citirea art. 130 din Statutul Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericitul Părinte Patriarh arată că potrivit dispozițiilor statutare fiind vorba de alegeri de episcopi, ședința va fi prezidată de mitropolitul locului, încredințînd prezidarea ședinței pentru alegerea episcopului de Rîmnic și Argeș, Înalț Prea Sfințitul dr. Nestor Vornicescu, Mitropolitul Olteniei, iar pentru alegerea episcopului Aradului, Ienopolei și Hălmașului, Înalț Prea Sfințitul dr. Nicolae Corneanu, Mitropolitul Banatului.

1. În ordinea succesivă se procedează mai întîi la alegerea noului titular al Episcopiei Rîmnicului și Argeșului.

I.P.S. Mitropolit Nestor al Olteniei a rostit cu acest prilej un cuvînt înfățișînd principalele momente istorice din îndelungata existență a Episcopiei Rîmnicului și Argeșului, cu indicarea numelui și vrednicilor pe plan bisericesc și național a șirului de ierarhi care s-au perindat la Rîmnic, cu menționarea străvechilor ctitorii și a minunatelor înfăptuiri înregistrate în anii de după eliberare și pe raza acestui șcaun vladicesc ca și în întreaga țară.

După răstimpul hotărît pentru consfătuire, se redeschide ședința și se distribuie buletinele de vot trecîndu-se la votarea în ordinea apelului nominal.

Primul buletin de vot deschis, după votare, a indicat numele P.S. Arhieru-vicar Gherasim Piteșteanu — al Eparhiei Rîmnicului și Argeșului. Majoritatea covârșitoare a voturilor avea să fie întrunită de Prea Sfinția Sa.

În această atmosferă caldă, I.P.S. Mitropolit al Olteniei — Președinte, proclamă ca nou ales în funcția de Episcop al Eparhiei Rîmnicului și Argeșului pe Prea Sfințitul Arhieru-vicar GHERASIM PITEȘTEANUL, căruia i-a adresat un înălțător cuvînt de felicitare.

Profund emoționat a luat apoi cuvîntul P.S. Arhieru-vicar Gherasim Piteșteanu, care a arătat, în cuvinte mișcătoare și simțămînte care îl copleșesc în asemenea momente și a adresat mulțumiri P.F. Părinte Patriarh Iustin și Colegiului Electoral Bisericesc pentru încrederea acordată, angajîndu-se solemn să slujească cu dăruire Biserica noastră strămoșească printr-o neobosită activitate de păstor sufletesc al cleru-

Alegerea, înmînarea decretului prezidențial și instalarea noilor ierarhi titulari ai Eparhiilor Rîmnicului și Argeșului și Aradului, Ienopolei și Hălmașului

lui și credincioșilor de Dumnezeu păzitei Eparhii a Rîmnicului și Argeșului.

A mulțumit de asemenea Conducerea Departamentului Cultelor, rugînd să se transmită Înaltei Conduceri de Stat, personal Domnului Nicolae Ceaușescu, Președintele Republicii Socialiste România, hotărîrea de a-și desfășura noua activitate de chiriari al Eparhiei Rîmnicului și Argeșului în spiritul dăruirii depline pentru înfăptuirea marilor idealuri ale poporului nostru de pace, progres și fericire.

*

P.S. Episcop Gherasim Cristea s-a născut la 14 noiembrie 1914 în comuna Muntenii Buzăului, județul Ialomița. Orfan de război, a nutrit din copilărie dorul de a îmbrățișa viața monahală. În 1934 a fost primit ca frate la Mănăstirea Cernica și în același an s-a înscris la Seminarul monahal din acea mănăstire. În 1937 a fost tuns în monahism, iar în 1940 a fost hirotonit ierodiacon, apoi preot. Ulterior a continuat studiile la Seminarul „Nifon” din București, absolvînd în 1942. A urmat apoi cursurile la facultatea de teologie din București, luîndu-și licența în 1948. Între 1943—1952 a funcționat ca preot slujitor la Mănăstirea Antim din București, remarcîndu-se prin deosebite strădanii, în urma cărora a fost distins cu rangul de protosinghel. Din 1952 este numit stareț la Mănăstirea Căldărușani. Aici vreme de aproape două decenii a desfășurat o stăruitoare activitate, fapt pentru care a fost ridicat la rangul de arhimandrit.

În 15 decembrie 1970 a fost ales arhieru vicar al Episcopiei Dunării de Jos, iar în data de 30 noiembrie 1975, arhieru vicar al Episcopiei Rîmnicului și Argeșului.

2. Trecîndu-se la alegerea episcopului titular al Episcopiei Aradului, Ienopolei și Hălmașului, s-au îndeplinit și de această dată formalitățile de rigoare, după care I.P.S. Mitropolit Nicolae al Banatului, președintele lucrărilor, a adresat celor de față un cuvînt în care a descris împrejurările vacantării scaunului episcopal din Arad. A continuat cu evocarea evenimentelor mai importante din istoria existenței neîntrerupte a acestei episcopii. Cu acest prilej a relevat și aportul deosebit adus de ierarhi, clerul și credincioșii de aici de-a lungul secolelor — la lupta pentru dreptate socială și emancipare națională, pentru unirea tuturor românilor în granițele firești ale țării noastre. A dat apoi scurte lămuriri în legătură cu alegerea. După deliberare, membrii Colegiului electoral bisericesc au trecut la vot și ulterior, s-a procedat la deschiderea urnei electorale.

În aplauzele celor prezenți, Înalț Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Banatului a anunțat alegerea Prea Sfințitului Episcop-vicar Dr. TIMOTEI LUGOJANUL al Arhieriscopiei Timișoarei și Caransebeșului ca titular al Episcopiei Aradului, Ienopolei și Hălmașului.

Înalț Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Banatului a expus, într-o frumoasă alocuțiune, biografia noului episcop ales, pe care l-a îndemnat să continue cu aceeași rivnă și dăruire lucrarea sa arhipăstorească în ținutul istorice Episcopii a Aradului.

A răspuns Prea Sfințitul Episcop Timotei, care, exprimînd sentimentele de emoție ce le trăiește în asemenea clipe, mulțumește Prea Fericitul Patriarh Iustin și Colegiului electoral bisericesc care i-au acordat încrederea de a fi ales titular al Episcopiei Aradului.

Alese mulțumiri a adresat Conducerea de Stat pentru libertatea de funcționare pe care o garantează tuturor cultelor și pentru largă înțelegere a problemelor vieții noastre religioase.

*

Prea Sfințitul Episcop Dr. Timotei Sevcicu s-a născut la 4 iu-

nie 1936 la Timișoara din părinții Caius — profesor și Vioara. În același oraș a făcut școala elementară și liceul, după care a urmat cursurile de licență și doctorat în teologie la Institutul Teologic Universitar din București.

În noiembrie 1962 a susținut examenul aprofundat de admisibilitate. A fost hirotonit diacon în anul 1961 și preot în 1968 de Înalț Prea Sfințitul Nicolae al Banatului. Din anul 1961 a funcționat în cadrul Mitropoliei Banatului ca profesor la Școala de cîntăreți bisericești și Seminarul teologic din Caransebeș, ca secretar eparhial la Episcopia Aradului, ca secretar și vicar administrativ la Arhieriscopie Timișoarei și Caransebeșului, îndeplinind și atribuțiile de redactor responsabil la revista „Mitropolia Banatului”. Între anii 1967—1968 și 1971—1972 a urmat cursuri ecumenice în Elveția, întîi la Institutul ecumenic de la Bossey și la Facultatea de Teologie protestantă din Neuchâtel, apoi la Facultatea de teologie catolică din Fribourg.

La data de 5 iunie 1973 a fost promovat doctor în teologie al Institutului Teologic Universitar din București, cu teza: „Doctrina hristologică a Sf. Chiril al Alexandriei, în lumina tendințelor actuale de apropiere între Biserica Ortodoxă și Vechile Biserici Orientale”.

La 15 decembrie 1975, Sfințul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, a ales pe P.C. Arhimandrit Dr. Timotei Sevcicu, vicar administrativ al Arhieriscopiei Timișoarei și Caransebeșului, ca Episcop-vicar, comisia canonică-juridică conferindu-i titlul de „Lugojanul”. În această înaltă funcție, a colaborat cu Înalț Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae desfășurînd o bogată activitate pastoral-misionară și social-culturală. A publicat numeroase studii, predici, recenzii, etc., în revistele centrale bisericești și ale mitropoliilor și îndeosebi în „Mitropolia Banatului”.

SOLEMNITATEA ÎNMÎNĂRII DECRETULUI PREZIDENȚIAL

Miercuri, 28 noiembrie 1984, a avut loc la Departamentul Cultelor — în București, solemnitatea înmînării Decretelor Prezidențiale semnate de Președintele Republicii Socialiste România, Domnul Nicolae Ceaușescu, de recunoaștere a Prea Sfințitului Gherasim Cristea în scaunul de Episcop al Eparhiei Rîmnicului și Argeșului și a Prea Sfințitului Timotei Sevcicu, în scaunul de Episcop al Eparhiei Aradului, Ienopolei și Hălmașului.

La orele 11,00 erau prezenți la această solemnitate: Prea Fericitul Părinte Iustin, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Înalț Prea Sfințitul Mitropolit Dr. Nestor Vornicescu, Mitropolitul Olteniei, Dr. Nicolae Corneanu, Mitropolitul Banatului, PP. SS. Episcopi: Epifanie al Buzăului, Eftimie al Romanului și Hușilor, Vasile al Oradiei, PP. SS. episcopi și arhieru-vicari: Vasile Tișcoviteanu Episcop-vicar patriarhal, Roman Ialomițeanu — Episcop-vicar al Arhieriscopiei Bucureștilor, Lucian Făgărășanu, Episcop-vicar al Arhieriscopiei Sibiului, Iustin Maramureșanu, Episcop-vicar al Arhieriscopiei Vadului, Feleacului și Clujului și Gherasim Hunedoreanu, Arhieru-vicar al Episcopiei Aradului, PP. CC. Consilieri de la Eparhia Rîmnicului și Argeșului și Eparhia Aradului, Ienopolei și Hălmașului.

Au participat ca invitați reprezentanți ai celorlalte culte din țara noastră.

Au fost de față reprezentanți ai puterii locale de stat din județele reședință: Rm. Vilcea și Arad.

După citirea Decretelor Prezidențiale, Președintele Departamentului Cultelor a înmînat în aplauzele tuturor, P.S. Gherasim și P.S. Timotei — aceste importante documente, adresînd călduroase felicitări.

Intr-un cuvînt emoționant, P.S. Episcop Gherasim și P.S. Episcop

Timotei au adresat pe rînd calde mulțumiri Înaltei Conduceri a Statului nostru, personal Domnului Nicolae Ceaușescu, Președintele Republicii Socialiste România pentru onoarea de a fi recunoscuți ca Episcopi titulari ai celor două eparhii, dînd totodată asigurarea unei mai intense slujiri a Bisericii strămoșești și a sumpetei noastre Patrii, Republicii Socialiste România.

Răspunzînd acestor cuvîntări, Președintele Departamentului Cultelor i-a felicitat pe noii ierarhi titulari de la Rîmnic și Arad, urîndu-le succes în noua activitate.

Instalarea P. S. Gherasim Cristea ca Episcop al Episcopiei Rîmnicului și Argeșului a avut loc Duminică, 2 decembrie 1984.

La orele 9,45 s-a dat binecuvîntare pentru Sf. Liturghie.

Din sobor au făcut parte: I. P. S. Mitropolit Dr. Nestor Vornicescu, P. S. Episcop Epifanie al Buzăului P. S. Gherasim — Episcopia Rîmnicului și Argeșului, P. S. Roman Ialomițeanu — Episcop-vicar al Arhieriscopiei Bucureștilor, Lucian Făgărășanu, Episcop-vicar al Arhieriscopiei Sibiului, P. S. Damaschin Severineanu — Episcop-vicar al Arhieriscopiei Craiovei, P. S. Iustinian Maramureșanu — Episcop-vicar al Arhieriscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

La orele 11,30, Prea Sfințitul Damaschin Severineanu Episcop-vicar al Arhieriscopiei Craiovei, citește în fața Sf. Altar, Gramata de intronizare a noului episcop.

Solemnitatea a fost onorată de prezența Domnului Președinte al Departamentului Cultelor Ion Cumpănașu, a reprezentanților autorităților de stat locale, din județele Vilcea, Argeș și Olț.

După citirea Gramatei — I. P. S. Mitropolit Dr. Nestor al Olteniei înmînează cîrja P. S. Gherasim, noul Episcop al Eparhiei Rîmnicului și Argeșului, după care a rostit o amplă cuvîntare, referîndu-se la trecutul istoric al Eparhiei care acum își dobîndește titularul și dînd frățești îndemnuri și povățuirii noului ierarh instalat.

Au luat cuvîntul, în continuare: P. S. Roman Ialomițeanu, Episcop-vicar al Arhieriscopiei Bucureștilor și P. C. pr. Ion Dumitrescu, vicar administrativ al Episcopiei Rîmnicului.

La sfîrșit a vorbit P. S. Episcop Gherasim. P. S. a dat glas recunoștinței profunde pentru mișcarea cu care Atotputernicul Dumnezeu L-a cercetat, încredințîndu-i o slujire pe cît cinstitoare tot pe atît de încercată de răspundere.

A mulțumit Conducerea Bisericii noastre, în frunte cu P. F. Patriarh Iustin, pentru sprijinul și încrederea manifestate.

A exprimat de asemenea sentimente de grațitudine față de Înalta Conducere de Stat în frunte cu Domnul Nicolae Ceaușescu, Președintele Republicii Socialiste România.

Tuturor fiilor eparhiei, clerici și credincioși, P. S. Sa le-a spus: „Pășesc astăzi pe noul drum al slujirii mele arhipăstorești cu nădejdea neclintită în ajutorul Bunului Dumnezeu, precum și cu încrederea că împreună vom desfășura o lucrare rodnică în ogorul Bisericii și al Patriei”.

La ora 14 a avut loc, la Reședința episcopală tradițională agapă. Au avut loc cu acest prilej mai multe luări de cuvînt.

Șirul cuvîntărilor a fost deschis de Președintele Departamentului Cultelor.

Au vorbit în continuare reprezentanții organelor puterii locale de stat.

Dintre ceilalți participanți au luat cuvîntul: P. S. Lucian Făgărășanu, P. Cuv. Arhim. Vartolomeu Anania, D-l prof. onor. Iorgu Ivan, etc.

Tuturor vorbitorilor le-a răspuns P. S. Episcop Gherasim.

Instalarea P. S. Episcop Timotei Sevcicu, noul Episcop al Aradului, Ienopolei și Hălmașului a avut loc Duminică, 2 decembrie a. c., în Catedrala Episcopală din Arad, de către I. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului.

Au fost prezenți la această sărbătoare a Eparhiei arădene: Domnul Dr. Ion Popescu, Director în Departamentul Cultelor București, precum și reprezentanți ai autorităților locale de stat ai județelor Arad și Hunedoara.

După oficierea Sf. Liturghii, Înalț Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae a înmînat Prea Sfințitului Timotei gramata sinodală și cîrja episcopală.

În fața unei numeroase asistențe Înalț Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae a rostit o amplă și mișcătoare cuvîntare.

După o competentă trecere în revistă a vieții religioase sociale și culturale trăită de preoții și credincioșii eparhiei angajați în realizarea mărețelor idealuri promovate de întregul nostru popor, adresîndu-se noului Episcop ales, Înalț Prea Sfinția Sa a spus:

„... Credincioșii și clericii eparhiei, cu vrednicia lor, cu conștiința lor înaltă, au nevoie de îndrumare dar și de dragoste. Să le fiți păstor, dar mai ales părinte. Și perioada pe care bunul Dumnezeu vă va învrednici să o petreceți în fruntea acestei eparhii să fie încercată de bune înfăptuiri așa cum s-au străduit să binefăptuiască toți cei care v-au precedat... Fie ca acest început de acum să se dovedească pe parcursul anilor, un început tot atît de strălucit, dacă nu mai strălucit ca al vrednicilor Prea Sfinției Voastre înaintași”. În continuare, au luat cuvîntul: P. S. Arhieru-vicar Gherasim Hunedoreanu în numele Centrului Eparhial, a clerului și credincioșilor, precum și a cinului monahal din Episcopia Aradului, P. C. Protopop Alexandru Hoțaran al Protopopiatului Deva — Hunedoara și D-l consilier juridic Silviu Suciu în numele Consiliului și Adunării Eparhiale Arad.

La sfîrșitul cuvîntărilor, a răspuns Prea Sfințitul Dr. Timotei Sevcicu noul Episcop al Aradului, Ienopolei și Hălmașului. După ce a evocat momente mai importante din viața istorică Eparhii ce i-a fost încredințată spre a-i conduce în continuare destinele, Prea Sfinția Sa a asigurat Sfințul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, Conducerea Superioară de Stat, organele locale de Stat ale celor două județe Arad și Hunedoara și pe toți care s-au ostenit de a lua parte la această sărbătoare, de totală dăruire pentru slujirea Bisericii strămoșești și pentru realizarea binelui și fericirii poporului român. În încheiere, a adresat clerului și credincioșilor Eparhiei Aradului: „... un prim cuvînt de mulțumire pentru întîmpinarea plină de dragoste și locul pe care cu nădejde mi l-au rezervat în inimile lor. Apelez la împreună lucrare în ogorul Bisericii și totodată al marii obști a țării, după cum au relevat și cei care în numele tuturor au rostit cuvîntul îndătinat. Nutresc certitudinea că voi găsi totdeauna un răspuns bun la toți. Îi rog să mă considere din mijlocul lor cum însumi am temei să mă socotesc”.

După terminarea ceremoniei instalării, Centrul eparhial Arad a oferit o agapă în cinstea noului ales la cîrja Episcopiei Aradului, Ienopolei și Hălmașului. Cu această ocazie, s-au rostit toasturi, în care s-au exprimat, noului chiriari, urări de sănătate, fericire și realizări depline în noua sa misiune.

La sfîrșit, le-a mulțumit tuturor P. S. Episcop Timotei.

Pr. Sandu Cristescu,
Secretar eparhial
Prot. Flor Teodorescu
Vicar administrativ

Pagini dintr-o arhivă inedită. Documente literare.
Ediție îngrijită, studiu introductiv și note de
Antonie Plămădeală. Editura Minerva,
București 1984, 435 pag.

Astăzi când se remarcă o intensificare a preocupărilor privind studiul istoriei, a trecutului nostru național în general, arhivele au dobândit valoarea unor surse de informare deosebit de prețioase. Nu odată, ele oferă cercetătorilor surprize cu totul neașteptate, prin mărturiile inedite despre un eveniment, o personalitate sau chiar o anumită epocă istorică.

Cartea pe care o prezentăm confirmă întru totul această importanță pe care o au arhivele ca depozite ale unor valoroase documente istorice, literare, culturale și de altă natură.

Ea poartă semnătura de prestigiu a Înalt Prea Sfințitului Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului și reprezintă incununaarea unor osteneți din timpul în care I.P.S. Sa îndeplinea funcția de Episcop-vicar patriarhal.

Cuprinsul ei ne prilejuiește o mai completă și instructivă cunoaștere a personalității primului patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, dr. Miron Cristea și, în egală măsură, a epocii în care acesta și-a desfășurat activitatea.

Nu este vorba de prezentarea în extenso a vieții și activității, pe plan bisericesc, a patriarhului Miron, cit mai ales de evidențierea meritelor sale culturale. Imboldul spre o atare investigație i-a venit autorului din faptul că „în conștiința publică și în istoria literaturii și a culturii românești au rămas puține lucruri tocmai despre activitatea culturală a acestui bărbat”. Puțini știu, de pildă, că Elie Miron Cristea este primul român care i-a consacrat lui Eminescu o teză de doctorat intitulată: „Eminescu — viața și opera”. Teza a fost scrisă în limba maghiară și susținută în cadrul Facultății de filozofie din Budapesta. Despre ea, autorul prezentului volum afirmă: „A fost mai mult decât o teză de doctorat: a fost un act de anticipație a exegezei ce urma să i se consacre în cultura românească, iar pentru un transilvănean a fost și un act patriotic” (p. VIII). I.P.S. Sa redă în traducere românească teza de doctorat, publicată în maghiară în 1895.

Alături de această valoroasă scriere, aflăm retipărite, în prezentul volum, și „Proverbele, maximele, asemănările și idiotismele colectate din graiul românilor din Transilvania și Ungaria de dr. Elie Cristea, ierodiarcon, secretar consistorial”. Pentru prima dată colecția a fost publicată la Sibiu, în 1901. Ea constituie încă o dovadă a multiplelor preocupări de ordin cultural care au caracterizat personalitatea patriarhului Miron Cristea.

Alte preocupări pe linia culturală înfățișate în carte sînt:

— Elie Miron Cristea și Societatea pentru crearea unui fond de teatru român.

— Elie Miron Cristea și Banca culturală „Lumina”.

— Elie Miron Cristea la Academia Română.

— Proiectul lui Elie Miron Cristea pentru un muzeu istoric-etnografic la Sibiu.

Acestea și încă multe alte aspecte, care pun în lumină meritele reale pe plan cultural ale primului patriarh al Bisericii noastre sînt dezbătute în carte.

Dar, de unde atunci titlul: „File dintr-o arhivă inedită”?

Documentele literare prezentate și problemele la care ne-am referit alcătuiesc doar o parte a cuprinsului volumului recent apărut. Restul paginilor înglobează o multime de valoroase piese de arhivă: scrisori primite de patriarh de la un mare număr de marcante personalități ale vieții noastre sociale, culturale, literare și artistice contemporane cu el. Între semnăturile scrisorilor se numără: Octavian Goga, George Coșbuc, Nicolae Iorga, Ioan Lupeș, Brediceni, Vasile Goldiș, Valeriu Braniște, Martha Bibescu, Sextil Pușcariu, Ioan Bianu, Simion Mehedinți, Vasile Stroescu, Cincinat Pavelescu, Teodor V. Păcățian, Jan-Urban-Jarník, Elena Văcărescu, I. Zanne, Andrei Bărbănteanu, Ilarie Chendi, Ion Clopoțel, Gala Galaction, Dimitrie Gusti, Onisifor Ghibu, Spiru Haret, etc.

Multitudinea și originalitatea problemelor atinse în scrisori, frumusețea stilului și peste tot susținuta preocupare a semnatarilor pentru prosperitatea materială și spirituală a poporului nostru oferă garanția unei lecturi mai mult decât interesante.

De remarcat faptul că I.P.S. Sa nu s-a limitat la a reda doar cuprinsul scrisorilor ci a alcătuit la fiecare scrisoare în parte note explicative pentru cunoașterea numelor, problemelor și evenimentelor la care se referă. Măsura este binevenită, ea conferind cărții și o excepțională valoare documentară.

Nu putem omite sublinierea caracterului cu adevărat inedit al cărții. Semnalăm apariția ei ca o nouă și deosebit de prețioasă contribuție a I.P.S. Mitropolit Antonie la sporirea și valorificarea patrimoniului nostru cultural național.

Pr. prof. D. Abrudan

Conferința teologică interconfesională de la București
(27—28 noiembrie 1984)

În zilele de 27—28 noiembrie a. c. a avut loc, la Institutul Teologic Universitar din București, cea de a 44-a Conferință teologică interconfesională, în cadrul căreia a fost dezbătută tema generală „Ecumenism și responsabilitate creștină”.

Au participat ierarhi titulari și episcopi vicari ai Bisericii Ortodoxe Române, conducători ai unor culte protestante, profesori de la Institutele teologice universitare din București, Sibiu, Cluj-Napoca și Alba Iulia, consilieri cu problemele culturale, directorii semi-

nariilor teologice, redactori ai revistelor bisericești, alți invitați.

Au fost prezentate următoarele trei referate:

1. Sensul receptării textelor rezultate din dialogurile teologice ecumenice. O orientare teologică ortodoxă privind receptarea documentului despre Botez, Euharistie, Preoție (Pr. prof. Ioan Bria de la Institutul Teologic Universitar din București).

2. Spiritualitate și responsabilitate în viața creștină (Apostolat social) (Pr. prof. Ilie Moldovan,

de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu).

3. Bisericele protestante față de documentul „Botez, Euharistie, Ministeriu” (Prof. Christoph Klein de la Institutul Teologic Protestant Unic — ramura Sibiu).

Numeroși participanți care au luat cuvîntul, după prezentarea referatelor, au adus completări și au aprofundat diferite aspecte ale temei generale.

În final, Comisia rectorilor și prorectorilor a formulat concluziile conferinței.

D. A.

Prof. Iorgu D. Ivan, la 85 ani

Profesorul Iorgu D. Ivan s-a născut la 9 noiembrie 1899, în comuna Gostovăț (Romanați—Olt)

Școala primară a urmat-o în comuna natală între anii 1907—1912. În toamna anului 1912 se înscrie, ca bursier, prin concurs, la Seminarul teologic „Sf. Nicolae” din Rîmnicu Vilcea, unde se distinge ca unul din cei mai buni elevi ai acestei școli. Cu întrerupere de un an absolvă seminarul în iunie 1921. În toamna aceluiași an s-a înscris la Facultatea de teologie a Universității din București, pe care a absolvit-o în 1925, ca bursier al Internatului teologic din București, luîndu-și licența în teologie cu titlul: „Creștinism și Politică”, în iunie 1927. Paralel cu studiile teologice a dat și diferența de liceu, la liceul „Ioniță Asan” din Caracal, după care s-a înscris la Facultatea de drept și filozofie din București, luînd licența în drept, în februarie 1926. În 1927 este numit avocat.

Ca bursier al Facultății de teologie din București a obținut un loc pentru studii în vederea specializării în disciplina Drept bisericesc între anii 1927—1930, cînd frecventează cursurile Facultății de drept canonic din cadrul Institutului romano-catolic din Paris, ca și cursurile Facultății de drept de la Sorbona, pentru doctorat și ale Facultății de drept din cadrul Școlii practice de Înalte studii din Paris.

Întors în țară, în septembrie 1930, tinărul Iorgu D. Ivan a fost numit profesor la Școala de cințareți bisericești de pe lângă Sf. Mitropolie a Ungrovlahiei, la catedra de Științe religioase, unde a funcționat pînă în 1940. Între timp, în 1932, ca bursier, a urmat, în vederea specializării, cursuri speciale la Atena.

Începînd cu anul universitar 1933—1934 funcționează ca asistent cu titlul suplinitor, apoi, pe bază de concurs, cu titlu provizoriu, și apoi, tot pe bază de concurs, ca asistent definitiv, la catedra de Drept bisericesc a Facultății de teologie din București, onorată de profesorii Dimitrie Boroianu și apoi de Iacob Lazăr, pînă în anul 1948.

De la 1 ianuarie 1949 și pînă la 1 septembrie 1970 a funcționat ca profesor titular definitiv, la catedra de Drept bisericesc și administrație la Institutul Teologic de grad universitar din Sibiu, cînd s-a retras la pensie, pentru limită de vîrstă.

Paralel cu activitatea de catedră, profesorul Iorgu D. Ivan, a mai avut și alte sarcini, și anume: în perioada cînd a fost asistent la Facultatea de teologie din București, prin delegație, a fost și director al cultelor în fostul Minister al cultelor și artelor, între anii 1941—1943; din anul 1944 pînă în 1949 a fost membru în Comitetul de conducere al Institutului biblic și de misiune ortodoxă al Bisericii Ortodoxe Române; în perioada cînd a fost profesor la Institutul Teologic din Sibiu a fost și juriconsultul Arhiepiscopiei de Alba Iulia și Sibiu, membru al Adunării eparhiale a acestei Arhiepiscopii și membru deputat în Adunarea Națională Bisericească din partea Arhiepiscopiei de Alba Iulia și Sibiu; iar după retragerea sa la pensie, în 1970, și pînă în pre-

zent este membru al Adunării eparhiale și membru al Consiliului eparhial la Arhiepiscopia Bucureștilor; și totodată membru al Comisiei de editare a Colecției „Părinți și scriitori bisericești”, în curs de editare.

Pentru meritele sale în slujirea Bisericii și a Patriei, profesorul Iorgu D. Ivan a fost distins cu Crucea patriarhală pentru mirenii și cu Medalia comemorativă a XXX-a aniversare a eliberării Patriei.

Activitatea de catedră a dublat-o cu o rodnică activitate științifică-cărturească concretizată în numeroase studii.

În perioada cînd a fost asistent la București, așa cum rezultă din Memoriul de titluri și lucrări, publicat la București în 1937, a publicat 5 lucrări, 24 studii și articole și 17 recenzii. Lucrările sînt: Bunurile bisericești în primele 6 secole. Situația lor juridică și canonică, Teză de doctorat. București 1937, p. XVI+170; Vîrsta hirotoniei clericilor. București 1937, p. 26; Demisia din preoție. București 1937, p. 48; Chestiuni de Drept bisericesc. București 1937, p. 40; Cîteva chestiuni în legătură cu Proiectul de Cod penal: Euthanasia, adulterul, bunele moravuri. București 1937, p. 16. Studiile și articolele sînt axate pe următoarea tematică: Familia creștină, Drepturile și îndatoririle soților, Căsătoria creștină, pensionarea preoților, vicari eparhiali, judecarea preoților, crematoriul etc. În perioada imediat următoare publicării Memoriului de titluri și lucrări reia problematica Familiei și Căsătoriei și o adîncește în o serie de studii publicate la intervale diferite și anume: Recăsătorirea soților despărțiți (București 1947); Instituția căsătoriei în cadrul Bisericii (S. T. 1940.2); Codul Familiei (B. O. R. 1954.4); Biserica creștină sprijină și binecuvîntează orice acțiune menită să întărească familia (S. T. 1953.7—8); Grija Statului nostru pentru întărirea familiei și ocrotirea copilului (M. O. 1954.7—8); Întărirea familiei, datorie patriotică și poruncă divină (M. A. 1967.6—7); și Căsătoria, sfințită taină a Bisericii și instituție juridică a Statului (B. O. R. 1983.9-10).

Preocupări deosebite a arătat apoi: principiilor fundamentale canonice care stau la baza organizării și administrării Bisericii, care s-au concretizat în următoarele studii: Principii de organizare și disciplină bisericească în canoanele sinodului IV ecumenic (T. R. 1952, 7—8); Importanța principiilor fundamentale canonice de organizație și administrație pentru unitatea Bisericii (M.M.S. 1969.3—4); Autonomia Bisericii în concepția și activitatea I.P.S. mitropolit Nicolae Bălan (Omagiu 1955, p. 155—172); Telegraful Român și autonomia Bisericii (T. R. 1953, ian.).

Noua legislație a Bisericii Ortodoxe Române, Statutul de organizare și funcționare a Bisericii Ortodoxe Române și Regulamentele elaborate în baza statutului, ca și Statutele celorlalte culte din Patria noastră sînt prezentate în studii publicate în revista Biserica Ortodoxă Română 1954, nr. 1, și revista Studii Teologice 1952, nr. 3—4.

Bazele canonice ale organizării și funcționării Bisericii Ortodoxe Române și raporturile ei cu celelalte Biserici ortodoxe autocefale

au fost sistematic și documentat prezentate în studii ca: Viața internă a Bisericii Ortodoxe Române. Organizarea și administrarea. Considerații generale (p. 45, în limba germană, în revista „Le monde religieux”, vol. 30); Organizarea și administrarea Bisericii Ortodoxe Române în cei 50 de ani de patriarhat (1925—1975) (B. O. R. 1975. 11—12); Vechimea și formele raporturilor Bisericii Ortodoxe Române cu celelalte Biserici ortodoxe (G. B. 1980. 11—12); Raporturile Bisericii ortodoxe autocefale locale între ele și față de Patriarhia ecumenică, după canoane și istorie (M. M. S. 1973. 7—8).

Preocupări deosebite a arătat problemelor dreptului canonic, concretizate în studii ca: Pravila cea mare de-a lungul vremii (S. T. 1952.9—10); Importanța canoanelor sinodului IV ecumenic pentru organizarea și disciplina Bisericii (T. R. 1952.1—2); Hotărârile canonice ale sinodului II ecumenic și aplicarea lor de-a lungul veacurilor (B. O. R. 1981.7—8); Preocupări și studii de drept canonic în Biserica Ortodoxă Română (S. T. 1968.5—6); Spiritul canonic ortodox în concepția și activitatea P.F. Patriarh Iustin (M. M. S. 1980.3—5); Statutul șagunian (M. A. 1969.4—6); Opera canonică a Sfințului Vasile cel Mare și importanța ei pentru unitatea Bisericii creștine (Sfîntul Vasile cel Mare, București 1980, p. 355—377); Tălmăcirii și îndrumări ale Sfințului Vasile cel Mare pentru cei doritori de desăvîrșire morală (G. B. 1980.1—2); Cîteva îndrumări ale Sfințului Vasile cel Mare pentru cei care doresc să cunoască și să împlinescă voia lui Dumnezeu (B. O. R. 1984.3—4); Nulitatea actului de ceterisire a mitropolitului Antim Ivireanul (M. A. 1967.1—3); Aspecte canonice în discuția a doi ierarhi ortodocși români (problema recăsătoririi preoților) (G. B. 1975.3—4); Un episod mai puțin cunoscut din istoria scaunului de Constantinopol: ceterisirea patriarhului Calist II (1353) (G. B. 1980. 3—5).

Un valoros studiu de filologie și exegeză canonică este cel intitulat: Embaticul în Dreptul bisericesc (M. M. S. 1970.3—4).

Contribuție de valoare a adus profesorul I. I. Ivan și la elucidarea problemei canonice de interes general pentru întreaga ortodoxie, colaborînd la elucidarea problemei iconomiei, repartizată Bisericii noastre spre studiu de Congresul panortodox de la Rodos, în vederea discutării ei la viitorul sfînt și mare sinod ecumenic.

La împlinirea venerabilei vîrste de 85 de ani, fostii studenți și toți cei ce-l cunosc îl prăznuim avînd în față imaginea dascălului de vocație, exigent cu sine și cu alții, plin de omenie și demnitate, modest, cinstit, respectuos, sobru în atitudine și comportare, afectiv, cald și înțelegător, adevărat dascăl și părinte; și totodată îl prețuim și respectăm cu recunoștință pentru zestrea spirituală lăsată, păstrîndu-l ca model în ce privește dragostea pentru studiu, setea de cunoaștere, înflăcărarea pentru slujirea cu loialitate a Bisericii și a Patriei, pentru respectul arătat legilor bisericești și civile; un adevărat model de muncă și slujire.

Arhid. prof. Ioan N. Floca

La moartea pr. prof. dr. Nicolae Ciudin

În ziua de 5 decembrie a. c. a încetat din viață, la București, pr. prof. dr. Nicolae Ciudin.

Adormitul în Domnul s-a născut la 13 ianuarie 1904, în comuna Dănești — Vaslui din părinți țărani. După absolvirea Seminarului Teologic din Huși, în 1926, frecventează cursurile Facultății de Teologie din Chișinău, luîndu-și licența în 1930, iar doctoratul în 1941. A beneficiat de o bursă de specializare pentru Limba ebraică și Exegeza Vechiului Testament la Facultatea de Teologie catolică din Strasburg (Franța) și la Colegiul teologic din Salisbury (Anglia).

Între 1937—1948 a îndeplinit funcția de duhovnic la internatele Facultăților de Teologie din Chișinău și București, iar din 1949 este numit asistent, mai apoi lector, la catedra de Studiul Vechiului Testament de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, unde a predat Limba ebraică, pînă în 1955 cînd a fost numit profesor și director la Seminarul Teologic din Curtea de Argeș. De aici, trece profesor la Seminarul Teologic din București, în 1957, unde rămîne pînă la pensionare.

Pe tot parcursul activității, s-a

afirmat ca un bun pedagog, un dascăl de vocație și un părinte sufletesc dăruit misiunii de formare a viitorilor preoți.

Dintre lucrările, articolele și studiile publicate amintim:

— Genealogia Mintuitorului după Evanghelia Sf. Matei, în raport cu datele Vechiului Testament, Studiu analitic după textul ebraic și LXX, Iași 1941.

— Analiza citațiilor Vechiului Testament din Evanghelia după Sf. Matei. Studiu după textul ebraic și LXX, București 1942.

— Temeiurile biblice și patristice ale ierarhiei bisericești, în „S. T.”, nr. 3—6/1950, p. 198—217.

— Studiul Vechiului Testament, Manual pentru seminariile teologice, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București 1978, 358 p.

A publicat, de asemenea, mai multe recenzii și predici.

Slujba înmormîntării a fost oficiată în data de 7 XII 1984 de către P.S. Episcop Vasile Tirgovișteanu, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi.

Dumnezeu să-l odihnească și cu dreptii să-l numere!

D. A.

ȘTIRI — INFORMAȚII — ȘTIRI — INFORMAȚII — ȘTIRI — INFORMAȚII

SIBIU

● Simbătă, 17 noiembrie 1984 cu prilejul zilei de naștere a I.P.S. Mitropolit Antonie al Ardealului, în Capela Institutului Teologic Universitar din Sibiu, la ora prinzului, s-a săvârșit un Te-Deum, după care, la reședința mitropolitană, a avut loc o mică recepție, în cadrul căreia P.S. Episcop-vicar Lucian Făgărășanul a exprimat I.P.S. Sale, în numele permanenței consiliului arhiepiscopesc, al profesorilor Institutului Teologic, al preoților și credincioșilor din Arhiepiscopie, urări de sănătate și spor bun în ogrorul Bisericii și Patriei, Mulțumind, înalt Prea Sfinția Sa a arătat, între altele, că astfel de popasuri primesc înțeles în măsura în care ele sînt umplute de roadele muncii noastre ziditoare.

● Duminică, 18 noiembrie 1984, I.P.S. Mitropolit Antonie a săvârșit în catedrala mitropolitană din Sibiu Sf. Liturghie arhierescă, în cadrul căreia, la momentele convenite, a hirotonit întru diacon pe monahul Ilarion Urs, iar întru preot pe ierod. Irineu Duvlea, ambii viețuitori la M-rea Brincoveanu, din soborul slujitor făcînd parte și Prea Cuv. arhim. V. Tohăneanu, starețul mănăstirii susmenționate. La priceasnă, I.P.S. Sa a rostit un bogat cuvînt de învățătură, în care a explicat printr-o minuțioasă și, într-un fel, imedită analiză Parabola cu bogatul căruia i-a rodit țarina.

● După ce a participat la conferința interteologică ținută la Institutul Teologic Universitar din București în zilele de 27—28 noiembrie 1984, joi, 29 noiembrie 1984, I.P.S. Mitropolit Antonie al Ardealului a luat parte la conferința preotească administrativă ținută la Brașov cu preoții din protopopiatele Brașov și Sf. Gheorghe.

● Vineri, 30 noiembrie 1984, I.P.S. Sa a participat la aceeași conferință ținută la Făgăraș cu preoții protopopiatelor Făgăraș și Rupea.

● Simbătă, 1 decembrie 1984, I.P.S. Mitropolit Antonie a luat parte la conferința ținută în aula Institutului Teologic Universitar din Sibiu cu preoții din protopopiatele Sibiu, Medias și Agnita. La toate aceste trei centre, I.P.S. Sa a rostit cite o bogată și mobilizatoare cuvîntare, axată pe tema dezbătută la conferință: „Disciplina (clerului) în societate”.

● Duminică, 2 decembrie 1984, I.P.S. Mitropolit Antonie a participat la instalarea P.S. Timotei Seviu, noul Episcop al Aradului.

● Parohia Brașov-Noua, preot paroh I. Popița, a împlinit în această toamnă 40 de ani de la înființare. Sărbătorind acest eveniment, parohienii în frunte cu vrednicul lor preot au făcut un scurt bilanț al acestor ani care s-a vădit bogat în realizări duhovnicești și gospodărești, între altele: o biserică și casă parohială, o capelă și locuință pentru îngrijitorul de la cimitir, ajutorarea cu o însemnată sumă a parohiilor cu mai puține posibilități materiale, etc. Cu acest prilej I.P.S. Mitropolit Antonie a trimis P.C. preot I. Popița și organelor parohiale un act de mulțumire și apreciere pentru munca intensă depusă la această parohie.

● În ziua de 4 noiembrie 1984 Prea Sfințitul Episcop-vicar Lucian Făgărășanul a participat la Sf. Liturghie în parohia cu hramul „Sf. Nicolae” — Cisnădie I, prot. Sibiu, ținînd cu acest prilej cuvînt de învățătură.

● La data de 18 noiembrie a.c. P.S. Sa a participat la Sf. Liturghie în biserică parohială din localitatea Tălmăciu.

● În ziua de 29 noiembrie 1984 P.S. Episcop-vicar Lucian Făgărășanul a participat la Sf. Liturghie în biserică parohială cu hramul „Sfinții Arhangheli” din or. Ocna Sibiului.

● După ce în ajun, simbătă, 8 decembrie 1984, a avut loc Consiliul arhiepiscopesc, sub conducerea I.P.S. Mitropolit Antonie al Ardealului, în cadrul căruia s-au citit rapoartele întocmite pentru Adunarea eparhială și s-au rezolvat unele probleme curente: numiri, aprobări de burse, ajutoare etc., Duminică, 9 decembrie 1984, a avut loc sesiunea anuală a Adunării eparhiale a Arhiepiscopiei Sibiului. Programul a început în Capela Institutului Teologic Universitar din Sibiu, unde s-a săvârșit Sf. Liturghie și un Te-Deum. În aula Institutului, cu participarea membrilor Adunării eparhiale, a P.C. protopopi din Arhiepiscopie și a altor invitați, lucrările au fost deschise de I.P.S. Mitropolit Antonie.

În continuare P.C. prot. Gr. Cernea a prezentat Raportul sectorului bisericesc, întocmit de P.C. cons. M. Sămărghitan, care a arătat activitatea administrativă de la Centrul arhiepiscopesc, numiri, transferări de personal, F.C.M., viața mănăstirească etc.; P.C. prot. P. Boeriu a prezentat Raportul sectorului cultural, întocmit de P.C. cons. Gh. Papuc, cu reliefația învățămîntului teologic, conferințele preoțești, activitatea editorială, activitatea predicatorială și social-patriotică din Arhiepiscopie etc.; D-l Iuliu Georgescu a prezentat Raportul sectorului economic, întocmit de P.C. cons. D. Dan, în care s-a scos în lumină buna gospodărire a fondurilor bănești ale Arhiepiscopiei, veniturile și cheltuielile, lucrările gospodărești multiple care s-au efectuat, controlul financiar intern etc.

Pe marginea rapoartelor au luat cuvîntul: D-l P. Deji (Făgăraș), C. pr. I. Moldovan (Medias), P.C. prot. onor. Z. Moșoiu (Brașov), P.C. vicar onor. Tr. Belascu (Sibiu), d-l M. Hălmașiu (Avrig), P.C. rector C. Voicu (Sibiu), d-l E. Dumitru (Brașov), P.C. prot.

onor. P. Boeriu și P.S. Episcop-vicar Lucian Făgărășanul.

După ce a propus un moment de reculegere în amintirea deputatului eparhial N. Morariu, tehnicianului Gh. Neaga și a preoților adormiți întru Domnul în anul care s-a scurs, a luat cuvîntul I.P.S. Mitropolit Antonie al Ardealului, care a dat explicații pe marginea unor probleme ridicate în cursul dezbaterilor, a subliniat modul în care s-a lucrat pentru a se realiza rezultatele obținute în anul care s-a scurs, făcînd aprecierile de rigoare și exprimînd mulțumiri dar și îndemnuri de mai conștiincioasă lucrare în viitor, la toate nivelurile: Centrul eparhial, protopopiat, parohie etc. I.P.S. Sa a făcut apoi un bilanț al activității externe a Bisericii noastre și o anticipare a marilor aniversări patriotice și bisericesti din anul viitor, supunînd totodată aprobării documentele prezentate și rugînd pe bunul Dumnezeu să ne rînduiască pace și în anii care ne stau în față.

S-au trimis telegrame omagiale Conducerii noastre de stat, Departamentului cultelor și conducerilor județene: Sibiu, Brașov și Covasna.

O telegramă s-a trimis de asemenea P.F. Părinte Dr. Iustin Moiescu, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

● În ziua de 20 noiembrie 1984 a avut loc, la Institutul Teologic Universitar din Sibiu o festivitate dedicată aniversării a 200 de ani de la marea răscoală populară condusă de Horea, Cloșca și Crișan.

Cu acest prilej a conferențiat, în fața profesorilor și studenților Institutului Pr. prof. dr. Mircea Păcurariu și s-a organizat o expoziție de carte, fotografii și stampe de către harnicul activist pe plan cultural și membru al coralei catedralei mitropolitane — Carol Comșa. Expoziția a rămas deschisă pe tot parcursul lunilor noiembrie și decembrie.

● Duminică, 21 octombrie 1984, Prea Sfințitul Episcop-vicar Iustinian Maramureșanul, a săvârșit sfințirea bisericii din parohia Cernești, prot. Tg. Lăpuș, care a fost renovată în interior și exterior prin cheltuiala credincioșilor și cu ajutoare din partea Centrului eparhial, preot paroh fiind Cornel Petreșuș. La sfîrșitul Sf. Liturghii arhieresti P.S. Sa a rostit un bogat cuvînt de învățătură.

● Duminică, 28 octombrie 1984, Prea Sfințitul Episcop-vicar Iustinian Maramureșanul a săvârșit resfințirea bisericii din parohia Recea-Cristur, protopopiatul Dej, care a fost renovată și îmbrăcată în haina picturii executată de Mureșan Ioan din Osoi, jud. Cluj, prin jertfelnicia credincioșilor și grija preotului paroh Gavril Burzo. La sfîrșitul Sf. Liturghii arhieresti P.S. Sa a rostit un ziditor cuvînt de învățătură.

● Simbătă, 10 noiembrie 1984, la Centrul arhiepiscopesc, în prezența personalului de la Centrul eparhial, a profesorilor Seminarului Teologic și a preoților din Cluj-Napoca, s-a sărbătorit aniversarea zilei de naștere a I.P.S. Arhiepiscop Teofil Hiereanu. Cu acest prilej au luat cuvîntul: P.S. Episcop-vicar Iustinian Maramureșanul, P.C. cons. Octavian Picu, P.C. Arhid. Prof. Constantin Bradea și P.C. Prot. Traian Man. Tuturor le-a răspuns I.P.S. Sa, mulțumindu-le pentru gândurile frumoase exprimate cu această ocazie.

● Duminică, 21 octombrie 1984, ierarhul a săvârșit slujba de sfințire a bisericii din parohia Băbărești, prot. Satu Mare, după ce în ultimii doi ani a fost împodobită cu pictură. Preotul-paroh Coriolan Nastai a fost distins cu rangul de *sachelar*, întru care a primit și hirotesia.

● Ședințe administrative. — La data de 9 oct. 1984, s-a ținut la Centrul Eparhial o ședință comună a Consiliului Eparhial plener și a protopopilor din Eparhie, sub președinția P.S. Episcop Vasile. P.C. Protopopi au prezentat rapoarte asupra activității pastoral-misionare și gospodărești din parohii, în trimestrul III a.c. Chiriarhul a făcut aprecieri asupra celor discutate și a dat îndemnuri pentru o activitate tot mai vie și mai dinamică, atît în viața bisericăscă, cît și în cea cetățenească.

● Cursuri de îndrumare. — Între 8 și 13 oct. 1984, s-au ținut la Centrul Eparhial cursuri intensive de scurtă durată cu cea de a 3-a serie de preoți din acest an (30 la număr din prot. Oradea, Beiuș și Marghita), pentru împrăștierea cunoștințelor teologice și pentru schimb reciproc din experiența pastorală proprie.

● Conferințe preoțești. — Între 16 și 23 oct. 1984, s-au desfășurat lucrările conferințelor preoțești de toamnă, avînd ca temă: *Momente din lupta poporului român pentru afirmarea ființei sale naționale de-a lungul veacurilor* (cu prilejul împlinirii a 200 de ani de la răscoala lui Horea, Cloșca și Crișan). La protopopiatele Oradea, Beiuș, Satu Mare și Carei a participat și P.S. Episcop Vasile. Cu acest prilej, ierarhul — în ziua de 20 oct. 1984 — a făcut vizite de lucru la mai multe parohii. La invitația chiriarhului, P.C. Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu de la Institutul Teologic Universitar Sibiu, în calitate sa de profesor de istoria Bisericii române, a condus cu competență lucrările de la protopopiatele Oradea, Zalău, Șimleu și Marghita.

CLUJ

● Duminică, 21 octombrie 1984, ierarhul a săvârșit slujba de sfințire a bisericii din parohia Băbărești, prot. Satu Mare, după ce în ultimii doi ani a fost împodobită cu pictură. Preotul-paroh Coriolan Nastai a fost distins cu rangul de *sachelar*, întru care a primit și hirotesia.

● Ședințe administrative. — La data de 9 oct. 1984, s-a ținut la Centrul Eparhial o ședință comună a Consiliului Eparhial plener și a protopopilor din Eparhie, sub președinția P.S. Episcop Vasile. P.C. Protopopi au prezentat rapoarte asupra activității pastoral-misionare și gospodărești din parohii, în trimestrul III a.c. Chiriarhul a făcut aprecieri asupra celor discutate și a dat îndemnuri pentru o activitate tot mai vie și mai dinamică, atît în viața bisericăscă, cît și în cea cetățenească.

● Cursuri de îndrumare. — Între 8 și 13 oct. 1984, s-au ținut la Centrul Eparhial cursuri intensive de scurtă durată cu cea de a 3-a serie de preoți din acest an (30 la număr din prot. Oradea, Beiuș și Marghita), pentru împrăștierea cunoștințelor teologice și pentru schimb reciproc din experiența pastorală proprie.

● Conferințe preoțești. — Între 16 și 23 oct. 1984, s-au desfășurat lucrările conferințelor preoțești de toamnă, avînd ca temă: *Momente din lupta poporului român pentru afirmarea ființei sale naționale de-a lungul veacurilor* (cu prilejul împlinirii a 200 de ani de la răscoala lui Horea, Cloșca și Crișan). La protopopiatele Oradea, Beiuș, Satu Mare și Carei a participat și P.S. Episcop Vasile. Cu acest prilej, ierarhul — în ziua de 20 oct. 1984 — a făcut vizite de lucru la mai multe parohii. La invitația chiriarhului, P.C. Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu de la Institutul Teologic Universitar Sibiu, în calitate sa de profesor de istoria Bisericii române, a condus cu competență lucrările de la protopopiatele Oradea, Zalău, Șimleu și Marghita.

● Ședințe administrative. — La data de 9 oct. 1984, s-a ținut la Centrul Eparhial o ședință comună a Consiliului Eparhial plener și a protopopilor din Eparhie, sub președinția P.S. Episcop Vasile. P.C. Protopopi au prezentat rapoarte asupra activității pastoral-misionare și gospodărești din parohii, în trimestrul III a.c. Chiriarhul a făcut aprecieri asupra celor discutate și a dat îndemnuri pentru o activitate tot mai vie și mai dinamică, atît în viața bisericăscă, cît și în cea cetățenească.

● Cursuri de îndrumare. — Între 8 și 13 oct. 1984, s-au ținut la Centrul Eparhial cursuri intensive de scurtă durată cu cea de a 3-a serie de preoți din acest an (30 la număr din prot. Oradea, Beiuș și Marghita), pentru împrăștierea cunoștințelor teologice și pentru schimb reciproc din experiența pastorală proprie.

● Conferințe preoțești. — Între 16 și 23 oct. 1984, s-au desfășurat lucrările conferințelor preoțești de toamnă, avînd ca temă: *Momente din lupta poporului român pentru afirmarea ființei sale naționale de-a lungul veacurilor* (cu prilejul împlinirii a 200 de ani de la răscoala lui Horea, Cloșca și Crișan). La protopopiatele Oradea, Beiuș, Satu Mare și Carei a participat și P.S. Episcop Vasile. Cu acest prilej, ierarhul — în ziua de 20 oct. 1984 — a făcut vizite de lucru la mai multe parohii. La invitația chiriarhului, P.C. Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu de la Institutul Teologic Universitar Sibiu, în calitate sa de profesor de istoria Bisericii române, a condus cu competență lucrările de la protopopiatele Oradea, Zalău, Șimleu și Marghita.

Semnalăm... Semnalăm...

● Parafrazînd „ieșirea prin Săbindar”, Marin Sorescu își intitulază recentul volum de „teatru comentat”, IEȘIREA PRIN CER (București, 1984, 552 p.). Dincolo de poanta tipic marinesc, din poezii mai ales, cu care poetul ne surprinde mereu, titlul ascunde — nu se poate să nu ascundă fiindcă la Sorescu nimic nu e gratuit — și o intenție de reflecție filozofică. Situații fără ieșire sau cu ieșiri din categoria miracolului, sau cu epilogul „dincolo”... Dar cite nu poate înciira un astfel de titlu care a venit mai înții ca o găselniță verbală, din familia jocurilor de cuvinte! Marin Sorescu, oricît ar părea de invers, nu se joacă, totuși, cu cuvintele. Oficiază cu ele, fiindcă sînt sacre, pline de mistere și de sensuri.

● A apărut Îndrumătorul Pastoral, VIII, al episcopiei ortodoxe române de Alba Iulia, 1984, editat de P.S. Episcop Emilian Bîrdaș. Partea pastorală tratează despre Sf. Cruce, Maica Domnului și Sîntele Taine. Un număr important de pagini aduc nou-tăți rezultate din cercetare migăloasă, sub genericul Istorie — cultură — religie. Printre acestea pr. Gheorghe Cunescu scrie despre „Mitropolitul martir Iosif Budai”, Vasile Vetișan despre efigiile Unirii, pr. Ioan Iulian Mărcan despre o biserică din anul 1429 din Lupșa, pr. Romul Grecu despre biserica din Oașa ș.a. Mulți preoți poezii colorează Îndrumătorul cu melodii alcătuite din cuvinte alese, degajînd armonie de senin de cer frumos, albastru.

● În al XII-lea an de apariție, cu nr. 3/1984, revista CANDELA a parohiei ortodoxe române din Stockholm, Suedia, se prezintă într-un nou format, mai mare și cu o altă copertă, sub conducerea pr. Anton Poșircă. Se observă o schimbare și în calitatea conținutului. O notăm.

● Traian Valdman scoate la Milano, în Italia, în același format, dar cu un bogat sumar și cu numeroase ilustrații Biserica Românească. Ne-a sosit nr. 30 (anul IX) 1984.

● UNIREA, „revista Asociației culturale internaționale a etniei române” (nr. 3, 1984) editată la Viena de George Alexe (U.S.A.), Dr. Cornelius Dima-Drăgan (Canada) și Ing. Augustin Ograjensek (Austria) conține titluri ca acestea: Ștefan cel Mare viteazul voievod al luptei antiotomane, de Dr. Adolf Armbruster, Singura cale spre unitate trece prin cultura română, de Dr. Cornelius Dima-Drăgan, Răsunetul European al revoluției lui Horia, Cloșca și Crișan, de același, A semiotic approach to color and drawing techniques in Romanian icons painted on glass, de Prof. Georgina C. Hewitt (U.S.A.), Mircea Eliade și etnoistoria de Dr. Florentina Fredet (Paris), Personajul ionescian între suprarealism și absurd, de prof. Stella Vinitchi (U.S.A.), Principele Ștefan ctitor al Moldovei moderne, de Prof. Constantin Niculescu (Canada) ș.a. Revista se afirmă ca un act de cultură și o valoroasă prezență românească în lume.

● În articolul: „Teritorii românești sub administrație otomană în secolul al XVI-lea” (Revista de istorie, t. 36, nr. 9, 1983, p. 885 și urm.) Nicolae Maxim se ocupă într-un capitol de Regimul populației creștine. Cităm: „Creștinii erau puși în inferioritate față de musulmani, fie la judecată, unde mărturia lor nu avea valoarea celei a unui musulman fie în felurile împrejurări ale vieții de toate zilele; astfel, creștinii nu aveau voie să meargă călare (decît pe măgari și catiri), să îmbrace veșminte scumpe ca musulmanii, să-și construiască locuințe (cu atît mai mult biserică) mai înalte și mai arătoase ca ale acestora, să lovească fie și în apărare pe un musulman, să-și bocească prea tare morții, să tragă prea tare clopotele (de unde larga răspîndire a toacei de lemn), să-și iacă biserici sau cimitire prea aproape de moscheile musulmane, etc.” (p. 885).

Itată precursorii măsurilor aplicate mai apoi și de unii creștini împotriva altora, spre exemplu de habsburgii catolici și de nemeșii catolici și protestanți, ortodocșilor din Transilvania, pînă la 1 decembrie 1918. Musulmanii, să zicem că își mai găseau îndreptățiri în credința lor, dar creștinii noștri!...

● Episcopia Buzăului continuă tradiția editorială inaugurată de episcopul Antonie în 1981: Îndrumătorul Bisericesc a ajuns la nr. 3 (1984, 91 p.) cu un bogat conținut teologic, literar și patriotic. Remarcăm un frumos Oratoriu de Crăciun de Valeriu Anania. Preotul Gabriel Cocora semnează o evocare întotdeauna emoționantă, „Moș Ion Roată în legendă și istorie”.

● „Revista de istorie și teorie literară” (anul XXXII, 2, 1984) atrage și interesează din ce în ce mai mult, prin calitatea conținutului, ca și prin diversitatea temelor. În acest număr semnalăm o nouă exegeză a operei lui C. Noica, semnată de Corneliu Mircea, și una a Cronicii lui Gabriel Garcia Marquez, semnată de Donald Leslie Shaw. Cităm din prezentarea lui Corneliu Mircea: „Performanța adevăratei culturi presupune, în primul rînd (după C. Noica, n.n.) contactul nemijlocit cu valorile acesteia: cunoașterea nemijlocită a textelor fundamentale, fără a recurge la intermediul compendiilor ori al exegezelor aproximative”. Printre multe alte virtuți ale filozofului român, care reabilitează ca nimeni altul filozofia, C. Noica, relevînd maturizarea spiritului filozofic românesc, aplecîndu-se îndeeșbi asupra cuvintelor, demonstrează că limba română este coaptă pentru filozofie (p. 74). Începeu de altfel să se coacă încă de pe vremea cînd făceau demonstrații în acest sens Veniamin Costachi și Gheorghe Asachi la Iași!

În același număr remarcăm publicarea „în premieră mondială” a unei conferințe a lui Michel Butor, intitulată: „Itinerar spiritual” și savante „Completări la „Bibliografia Românească Vechi” semnate de pr. Paul Mihail. E vorba de tipăriturile în limba română făcute de Ștefan Novacovici, posesorul unei tipografii sloveno-sîrbă și română la Viena, care și-a desfășurat activitatea românească între 1792—1793.

ANTONIE P.

În prag de luminat praznic, întîmpinăm pe toți colaboratorii și cititorii, din țară și străinătate, ai „Telegrafului Român”, cu cele mai sincere doriri de pace, sănătate și întru toate cele de folos bunăsporire.

La mulți și fericiți ani!

REDACȚIA

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

COMITETUL DE REDACȚIE: Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului — președinte; Lucian Făgărășanul, Episcop-vicar — vicepreședinte; Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan — redactor responsabil; Prof. Dr. Aurel Jivi — redactor adjunct; Arhid. Gheorghe Papuc, Pr. prof. Dr. Mircea Păcurariu — membri; tehnoredactor: Diac. Ezechil Oancea; corector: Pr. Vartolomeu Constantinescu.

Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10376 presfir București, Calea Griviței nr. 64—66